

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет міжнародних відносин і права
Кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації

ДИПЛОМНА РОБОТА

Магістр

Галузь знань _____ 01 Освіта/Педагогіка _____

Спеціальність 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська)

на тему: **Розвиток англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів
з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot»**

ДРСОА.022182.01.15

Виконала: студентка 2-го курсу _____ Ю. О. Водяна
група СОАм-22-1

Керівник канд. пед. наук, доц. _____ О. В. Орловська

До захисту допускаю:

Зав. кафедри іншомовної освіти
і міжкультурної комунікації

д-р пед. наук, проф. _____ Н. М. Бідюк

_____ 2023 р.

Хмельницький 2023

ЗАВДАННЯ

АНОТАЦІЯ

Водяна Ю. О. Розвиток англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot». – Дипломна робота магістра.

Дипломна робота магістра на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 014.02 Середня освіта. Мова та література (англійська). – Хмельницький національний університет, факультет міжнародних відносин і права, кафедра іншомовної освіти і міжкультурної комунікації, наук. кер.: канд. пед. наук, доц. Орловська О. В. – Хмельницький, 2023.

Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок, із них – 75 сторінок основного тексту. Робота містить 3 додатки та 70 джерел посилань.

Ключові слова: розвиток граматичної компетентності, англійська мова, учні 10-х класів, плани-конспекти уроків, онлайн-ресурс «Kahoot».

Дипломна робота магістра присвячена дослідженню проблеми розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot», як допоміжного навчального засобу при вивченні умовних речень .

У роботі проаналізовано проблему розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів; описано сутність провідних понять у методичній та науковій літературі; охарактеризовано особливості розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів; досліджено використання онлайн-ресурсу «Kahoot» як допоміжного засобу для розвитку англомовної граматичної компетентності в умовних реченнях; перевірено на експерименті ефективність розроблених планів-конспектів уроків для розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot».

SUMMARY

Vodiana J. O. Developing the 10th Grade Students' Grammatical Competence in English Using Kahoot Online Resource. – Master's thesis.

Thesis for acquiring Master's degree in specialty 014.02 Secondary education. Language and Literature (English). – Khmelnytskyi National University, Faculty of International Relations and Law, Department of Foreign Language Education and Intercultural Communication, scientific supervisor: Doctor of Philosophy (Pedagogics), Assoc. Professor Orlovska O. V. – Khmelnytskyi, 2023.

The paper consists of 90 pages, the main text comprising 75 pages. The work contains 3 appendices and 70 cited sources.

Keywords: development of grammatical competence, English language, 10th grade students, lesson plans, online resource «Kahoot».

Master's thesis is aimed at studying the problem of the development of English language grammatical competence of 10th grade students using online resource «Kahoot» as auxiliary educational tool for learning conditional sentences.

The paper analyzes the problem of the development of English grammatical competence of 10th grade students; the essence of leading concepts in methodical and scientific literature is described; the peculiarities of the development of English grammar competence of 10th grade students are characterized; the use of the online resource "Kahoot" as an auxiliary tool for the development of English grammatical competence in conditional sentences was investigated; the effectiveness of the developed plans-summaries of lessons for the development of English grammatical competence of 10th grade students using the online resource "Kahoot" was tested on the experiment.

Author's signature

The date of the work submission to defence

ЗМІСТ

Вступ.....	7
1 Теоретичні засади розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot»	11
1.1 Сутність англomовної граматичної компетентності та її компоненти	11
1.2 Особливості розвитку граматичної компетентності учнів 10-х класів	23
1.3 Використання онлайн-ресурсу «Kahoot» як допоміжного засобу для розвитку англomовної граматичної компетентності	32
2 Активізація процесу розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot»	45
2.1 Діагностика вихідного рівня сформованості англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів	45
2.2 Авторський комплекс завдань на розвиток англomовної граматичної компетентності з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для учнів 10-х класів	52
2.3 Експериментальна перевірка ефективності розробленого авторського комплексу завдань з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів.....	58
Висновки	74
Перелік джерел посилання	78
Додаток А_Контрольні завдання для визначення вихідного рівня знань з граматики англійської мови по темі «Conditionals»	85
Додаток Б_Приклад плану-конспекту уроку в експериментальній групі	87

Додаток В_Контрольні завдання для визначення рівня знань з граматики англійської мови по темі «Conditionals» після втілення експерименту 89

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи. У наш час все більше розширюються міжнародні зв'язки України із зарубіжними країнами, та стимул до вивчення англійської мови невідмінно зростає. Перед педагогами постає завдання пошуку нових, більш сучасних методів навчання. Новітня школа потребує таких методів, які б допомогли не тільки якісно навчити, але й, в першу чергу, зацікавити школярів та розвинути потенціал особистості. На уроці англійської мови особливе місце займають такі форми занять, які забезпечують активну діяльність кожного учня, сприяють формуванню інтересу і прагненню вивчати англійську мову. Ці завдання можна вирішити за допомогою ігрових методів навчання.

Успішність навчального процесу залежить від інтересу учнів до матеріалу й активізації їх діяльності протягом усього заняття. Однією з найважливіших проблем викладання англійської мови є навчання граматики, що створює умови для розкриття комунікативної функції мови, яка дозволяє наблизити процес навчання до умов реального спілкування і підвищує мотивацію до вивчення англійської мови. Розвиток граматичної компетентності може бути успішно здійснено в процесі ігрової діяльності. Використання онлайн-платформ збільшує мотивацію до вивчення англійської мови та стимулює учнів 10-х класів до її кращого опанування. Крім того, інтерактивні платформи дають можливість організувати самостійну роботу учнів 10-х класів, що забезпечує їх саморозвиток.

Серед нормативних документів, в яких відображено ключові аспекти навчання і викладання англійської мови, можна виділити: Закон України «Про освіту» (2017 р.); «Концепція розвитку освіти України на період 2015 – 2025 роки» (2014 р.); «Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних

мов 10 – 11 класи» (2017 р.); «Методичні рекомендації про викладання іноземних мов у 2023 навчальному році» (2023 р.) та ін.

Методикою викладання англійської мови з використанням ігрової діяльності займалось багато науковців та методистів. Роль гри в житті учня вивчало багато вітчизняних філологів: О. Бігич, О. Вільхуватський, Л. Ільченко, О. Касаткіна, Р. Макаренко, С. Ніколаєва, І. Петренко, Н. Склярєнко, М. Шемуда та інші. Слід зазначити і зарубіжних методистів, які вивчали особливості навчання англійської мови в старшій школі: Б. Артс (B. Aarts), М. Кенел (M. Cenele), С. Савіньйон (S. Savignon), та інші.

Основні аспекти використання онлайн-ресурсів у процесі навчання англійської мови досліджували такі вітчизняні науковці: В. Биков, І. Зачепа, І. Карпа, А. Коломієць, О. Сеньків. До іноземних вчених які займались дослідженням доцільності використання інтерактивних ресурсів належать: К. Бонд. (C. Bond.), С. Десаї (S. Desai), К. Гейт (C. Geith), Дж. Шварц (J. Schwarz) та багато інших.

Навчально-методичне забезпечення з питання розвитку англомовної граматичної компетентності, висвітлено в таких підручниках: Д. Бібер (D. Biber) «Longman Grammar of Spoken and Written English», Р. Мерфі (R. Murphy) «English Grammar in Use», Дж. Іствуд (J. Eastwood) «Oxford Practice Grammar» та багато інших.

Проте, вивчення проблематики розвитку граматичних компетентностей учнів старшої школи є недостатньо дослідженою. Зважаючи на актуальність проблеми, була обрана тема дипломної роботи «Розвиток англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot».

Об'єкт дослідження – процес розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів на уроках англійської мови.

Предмет дослідження – шляхи активізації розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot».

Мета дослідження – обґрунтувати шляхи активізації розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» та експериментально перевірити їх ефективність в освітньому процесі.

Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити його **завдання**.

1. Проаналізувати проблему розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів та обґрунтувати сутність основних понять у методичній та науковій літературі.

2. Схарактеризувати особливості розвитку граматичної компетентності учнів 10-х класів.

3. Розробити авторський комплекс завдань для розвитку англomовної граматичної компетентності з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» як допоміжного засобу для учнів 10-х класів.

4. Експериментальна перевірка ефективності розробленого авторського комплексу завдань з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів.

Для вирішення поставлених завдань на різних етапах дослідження нами були використані такі методи: аналіз наукової та методичної літератури, синтез, порівняння, експеримент задля перевірки ефективності використання платформи «Kahoot» у вивченні граматики, спостереження, розрахунок динаміки успішності.

Апробація результатів дослідження. Ґрунтовні результати дослідження обговорено на студентській конференції, а також опубліковано у збірнику матеріалів XII Міжнародного науково-методологічного Інтернет-семінару «Розвиток порівняльної професійної педагогіки у контексті глобалізаційних та інтеграційних процесів» (Хмельницький, 2023).

Практичне значення даної роботи полягає у можливості використання результатів дослідження на практиці як джерела інформації для проведення теоретичних та практичних занять з курсу методики викладання англійської мови; при складанні підручників та навчально-методичних посібників для викладання англійської мови в навчальних закладах.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, переліку джерел посилення (70 найменувань, з них 29 іноземними мовами) та 3 додатків. У роботі містяться 13 таблиць та 18 рисунків. Повний обсяг тексту складає 90 сторінок, основний зміст викладено на 75 сторінках.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 10-Х КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ОНЛАЙН-РЕСУРСУ «КАНООТ»

1.1 Сутність англomовної граматичної компетентності та її компоненти

В умовах інтеграції України у міжнародний освітній простір вивчення англійської мови стає потребою кожної особистості, що зумовлюється не лише економічними вимогами, а й потребами загальнополітичного та культурного розвитку.

Відповідно до вимог шкільної програми з іноземних мов основною метою навчання у старшій школі є досягнення достатнього рівня комунікативної компетенції, яка передбачає оволодіння основною системою знань (лексика, граматики, фонетика) і мовленнєвими та соціокультурними вміннями (аудіювання, говоріння, читання та письмо). Їхня взаємодія необхідна для спілкування іноземною мовою.

Найважливішим компонентом комунікативної компетенції є мовленнєва компетенція, що, на основі гідного обсягу знань, забезпечує конструювання граматично правильних форм та синтаксичних конструкцій, розуміння смислових відрізків мови.

Вміння грамотно поєднувати слова, змінювати словосполучення, відповідно до ситуації мовлення, є одним з найважливіших умов використання мови як засобу спілкування. Опанування граматики іноземної мови важливе не тільки для формування продуктивних умінь в усному та писемному мовленні, а й для розуміння інших людей під час читання та слухання.

Грамматика – це здатність використовувати граматичні структури, які допомагають розуміти та сприймати мовленнєві конструкції. Вивчення граматики вимагає оволодіння теоретичними структурними явищами мови, вміння

використовувати їх на практиці в усному та писемному мовленні. Зауважимо, що саме при вивченні граматики англійської мови формується граматична компетентність.

Німецький лінгвіст Г. Хельбіг (G. Helbig) виділяє три види граматики (рисунок 1.1)

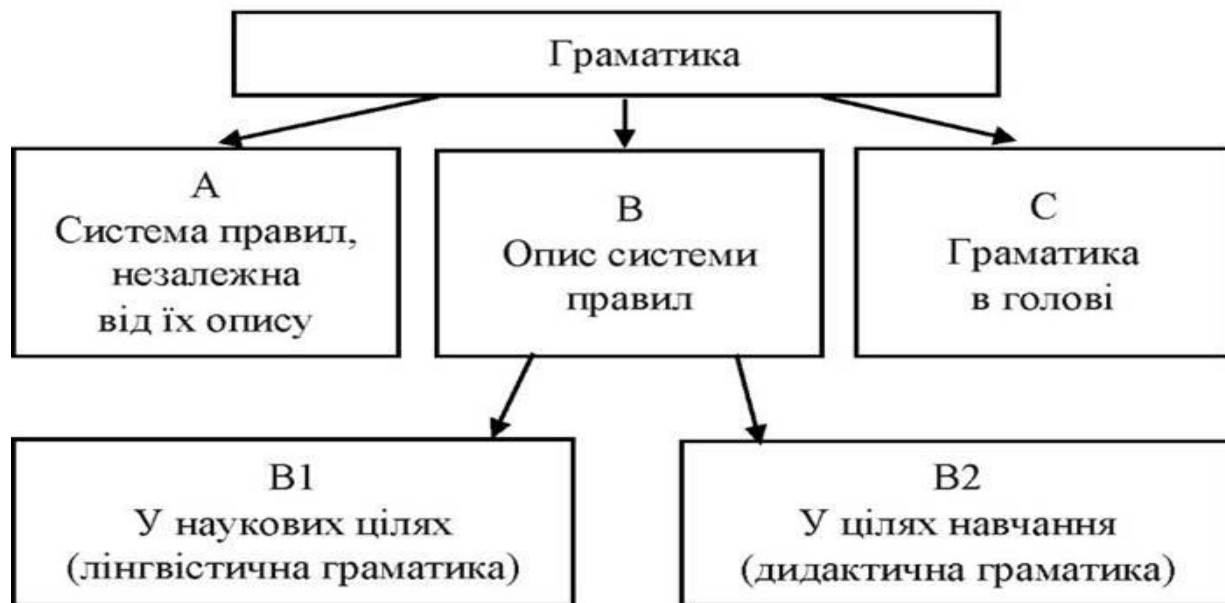

Рисунок 1.1 – Види граматики

Грамматика є невід’ємною частиною змісту програм викладання іноземних мов, тому слід розглянути її роль в навчальній діяльності. Особливо важливе місце грамматика посідає в освоєнні мовленнєвого матеріалу англійської мови, для якої характерний суворий порядок побудови висловлювань.

В методиці викладання англійської мови основною метою навчання вважається формування та розвиток іншомовної граматичної компетенції, яка сприймається як готовність і здатність учня використовувати англійську мову як спосіб комунікації для міжкультурної взаємодії.

Слід зазначити, що граматична компетентність – це здатність людини розуміти мовлення інших та коректно і грамотно оформлювати усне та писемне

висловлювання, а її основними компонентами є: граматичні навички, граматичні знання і граматична усвідомленість [24, с. 15].

Граматична компетентність стосується граматичних знань, які надають людині здатність використовувати та розуміти мову. Вона включає в себе опанування лексику, морфологією, синтаксисом, семантикою тощо. Вона функціонує як частина комунікативної компетентності. Роль граматики у вивченні іноземної мови є незаперечною, завдяки їй спілкування стає чітким і зрозумілим. Це засіб бездоганного спілкування.

Слід розглянути методи, які використовуються в навчанні для досягнення граматичної компетентності. Більшість викладачів досі дотримуються дедуктивного методу викладання граматики, який починається з граматичних правил і закінчується практикою. Це традиційний метод, який не є ефективним у викладанні. Для вчителів завжди краще використовувати індуктивний метод навчання, що стосується граматики, коли правила спочатку викладаються на прикладах.

Для наочного розуміння вище наведеної інформації, наводимо приклад у вигляді ілюстрації (рисунок 1.2)

Рисунок 1.2 – Методи навчання

При плануванні роботи з граматичним матеріалом вчителю рекомендується проаналізувати теорію граматики, що використовується в роботі; необхідні для освоєння учнями граматичні елементи, категорії, класи, структури та процеси.

Грамматичний мінімум лежить в основі навчання граматичної компетентності і має відповідати наступним вимогам:

бути достатнім для використання іноземної мови у різних комунікативних ситуаціях для досягнення поставлених комунікативних завдань;

бути посильним для засвоєння у відведений навчальний час.

Зарубіжний філолог Майкл Свон (Michael Swan) стверджує, що всі учні, які вивчають англійську мову, повинні вивчати і граматику. У своїх підручниках він висвітлює головні аспекти структурних особливостей англійської мови. Для вдалого оволодіння ними на письмі та в спілкуванні, учням слід розуміти ці функції та вдало використовувати їх на практиці.

Грамматична компетентність – це здатність людини до певного граматичного оформлення своїх висловлювань та розуміння вживання граматичних структур під час комунікації з іншими.

Основні компоненти граматичної компетентності:

- граматичні навички;
- граматичні знання;
- граматична усвідомленість.

Ключові складники граматичної компетентності представляємо у вигляді рисунку (Рисунок 1.3):

Рисунок 1.3 – Складники граматичної компетентності.

Грамматичні навички включають в себе рецептивні навички та репродуктивні навички.

До рецептивних граматичних навичок слід віднести навички розуміння граматичної структури під час аудіювання і читання.

Репродуктивні граматичні навички є характерними для вживання граматичної структури в усному та писемному мовленні.

Серед основних якостей граматичних навичок слід виділити:

- автоматизм;
- безпомилковість, тобто правильний вибір граматичних структур відповідно до комунікативних ситуацій;
- свідомість;
- низький рівень напруженості при комунікації, показником якої є швидкість виконання дії;
- гнучкість, яка передбачає можливість використання граматичних структур у різних мовленнєвих ситуаціях.

Граматичні знання відносяться до володіння граматичними структурами. Основою для отримання граматичних знань є граматичний матеріал, який поділяється на:

- активний граматичний мінімум;
- пасивний граматичний мінімум.

Навчання граматичної компетенції передбачає засвоєння учнями продуктивного (активного) та рецептивного (пасивного) граматичних мінімумів.

Для наочності, можна використати матеріал, розроблений С. Ніколаєвою, для визначення граматичного мінімуму учнів (Рисунок 1.4) [16, с. 86]:

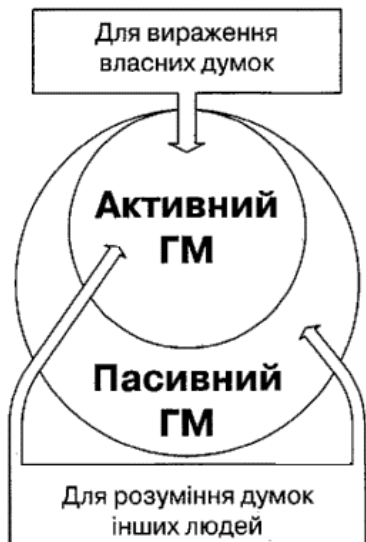

Рисунок 1.4 – Граматичний мінімум учнів

В активний граматичний мінімум входять граматичні форми, необхідні для успішного здійснення продуктивної мовної діяльності, у вигляді говоріння та письма. При відборі продуктивного граматичного мінімуму, слід враховувати, як активно використовується граматичне явище в мовленні, його загальноживаність, типовість. На початковому етапі навчання необхідно виключати синонімічні граматичні явища задля уникнення труднощів, що виникають при граматичному оформленні висловлювання.

Пасивний граматичний мінімум представлений мовними одиницями, що використовуються в рецептивних видах мовленнєвої діяльності, а саме аудіювання та читання. Рецептивний граматичний мінімум перевищує за обсягом активний. Більше того, необхідно приділяти окрему увагу організації граматичного матеріалу, яка значною мірою визначає успіх роботи над граматичною стороною різних видів мовленнєвої діяльності.

Продуктивні граматичні навички дозволяють безпомилково висловлюватись в усному та писемному мовленні. До таких навичок відносять правильне утворення граматичної форми; дотримання правильного порядку слів у різних типах речень; зміна граматичного оформлення висловлювання залежно від комунікативної ситуації.

Рецептивні граматичні навички відповідають за розпізнання граматичних явищ в усному та писемному мовленні. При сформованих рецептивних навичках учень може впізнавати та виділяти граматичні конструкції та співвідносити їх; розрізняти граматичні явища в мовленні за властивими їм ознаками, а також знаходити подібність; прогнозувати за контекстом граматичну форму слова; визначати функцію слова як члена речення та його граматичне значення, а також структуру простого та складного речення та різні види зв'язку між частинами речення.

У загальноєвропейських компетентностях володіння англійською мовою конкретизуються такі поняття:

- елементи, під якими розуміються морфи, морфеми (коріння та афікси) та слова;
- категорії, що включають число, відмінок, рід, конкретність та абстрактність, злічваність та незліченність, активний та пасивний стан, минулий, теперішній та майбутній час;

- структури, наприклад, складні слова, словосполучення, прості, складносурядні, складнопідрядні речення;
- процеси, такі як афіксація, чергування голосних, транспозиція, трансформація, підпорядкування.

Згідно з дослідженнями науковців, граматична компетентність описується як: «володіння граматичними структурами та вміння їх використовувати у власному мовленні». Граматична компетентність вимагає розуміння та здатності виражати певну інформацію у вигляді словосполучень та речень, побудованих за правилами іноземної мови.

Англомова граматична компетентність є частиною мовленнєвої компетентності, що є невід'ємним компонентом комунікації. Граматична компетентність вимагає володіння правилами та граматичними структурами іноземної мови, а також здатність об'єднувати лексичні одиниці в логічні та послідовні висловлювання.

Граматична компетентність передбачає:

- здатність розуміти і вміння висловлювати певний зміст, оформляючи його у вигляді словосполучень та речень, побудованих за правилами англійської мови;
- володіння правилами англійської мови, які перетворюють окремі лексичні одиниці на логічне висловлення;
- вміння доцільно користуватись граматичними структурами у лінгвістичній діяльності зважаючи на ситуацію мовлення.

Багатокомпонентність граматичної компетенції зумовлює системний підхід до навчання граматики. Зміст навчання граматичної компетенції забезпечує реалізацію цілей та завдань навчання, виховання та розвитку особистості. Це може бути представлене у вигляді навчального плану, програм, навчальних посібників та змістовного компонента інформаційних технологій.

На думку S. Thornbury, граматична компетентність є показником рівня освоєння людиною основного коду іноземної мови, її граматичних правил, структури речень, способів творення слів та орфографічних аспектів.

Для володіння англомовною граматичною компетентністю слід вважати на її основні компоненти:

- володіння правилами граматики англійської мови;
- вміння доцільно користуватись граматичними структурами;
- здатність розуміти зміст почутого чи прочитаного.

Головною ціллю в процесі навчання англійської мови є розвиток комунікативних навичок. Відомі науковці Кенал та Свейн (Canale and Swain) описали в своїй статті те, що здатність спілкуватися англійською мовою вимагає володіння її компетентностями:

- граматична компетентність – здатність конструювати граматично правильні твердження;
- соціолінгвістична компетентність – вміння розпізнавати англомовні структури відповідно до контексту;
- дискурсивна компетентність – здатність вільно висловлювати свою думку;
- стратегічна компетентність – вміння вирішувати проблеми під час спілкування[33, с. 42].

Ключові компетентності англійської мови представляємо у вигляді ілюстрації (рисунок 1.5) .

Рисунок 1.5 – Компетентності англійської мови.

Доведені до автоматизму граматичні навички можуть використовуватись у різних комунікативних ситуаціях, які відповідають процесу формування мовленнєвих вмінь. Це зумовлює здатність здійснювати комунікацію в умовах вирішення комунікативних завдань з урахуванням набутих знань і сформованих навичок. Граматичні вміння дозволяють вибирати та вживати граматичну форму з урахуванням комунікативного наміру, рівня формальності ситуації спілкування та характеру дії.

Під час аналізу методичної літератури, ми виділили для себе головні стадії формування граматичних навичок:

- сприйняття;
- імітація;
- підстановка;
- трансформація;
- репродукція;
- комбінування.

Стадія сприйняття. При зіткненні з іноземною мовою, людина не здатна одразу розрізнити її граматичні структури. Розуміти мову ми починаємо лише в

тому випадку, якщо нашу увагу залучено якимось способом подачі (інтонація, наголос, пауза, зміна голосу). Якщо вчитель зумів правильно організувати подачу нового матеріалу та учні можуть сприймати однотипні фрази, розуміючи, яку функцію вони реалізують, то це сприяє зародженню мовленнєвого процесу як основи граматичної навички.

Стадія імітації закладає основи відтворення граматичної форми. На цьому етапі усвідомлюється та запам'ятовується нова граматична структура.

На стадії підстановки формується функція оформлення граматичної одиниці. Збільшується здатність до репродукції на основі аналогії.

При трансформації всі вище перераховані процеси піднімаються на вищий рівень. Зароджується функція самостійного використання структури.

Для стадії репродукції характерне самостійне відтворення граматичної одиниці у власному мовленні.

На стадії комбінування з'являється здатність порівнювати нову засвоєну структуру з іншими, вивченими раніше.

Основою дипломної роботи є поняття «граматична компетентність», тому важливо охарактеризувати термін «компетентність». Н. Побірченко стверджує, що «компетентнісний підхід є не тільки засобом оновлення структури освіти, але і механізмом приведення її до вимог сучасності, а компетентність – це здатність людини розв'язувати певні проблеми, які зустрічаються в різних життєвих аспектах» [17, с. 5].

Згідно інформації у «Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти», компетентність – це здатність учня, набута у процесі навчання, яка складається із знань, навичок, умінь, теорії, та досвіду, що можуть взаємодіяти на практиці [6].

Слід виділити іноземні праці, як присвячені граматиці англійської мови. Д. Макклеланд (D. McClelland), відомий філолог, стверджує, що компетентність це

характеристики особистості, які дозволяють ефективно виконувати завдання в певній ситуації [45, с.13].

Все вище сказане свідчить про важливість вивчення граматики англійської мови та розглянули головні аспекти компетентнісного підходу та поняття компетентності, як теоретичної складової нашого дослідження.

В рамках середньої загальної освіти учні повинні вже вільно володіти засобами іноземної мови, розпізнавати та вживати вивчені морфологічні форми та синтаксичні конструкції, як в усній, так і в писемній мові.

М. Шемуда у своїй праці стверджує, що: «ключовим аспектом навчання граматики є – здатність навчити учнів користуватися нею а практиці, та граматично правильно поєднувати слова в реченні [29, с. 364].

Слід зазначити, що вивчення іноземних мов у 2023-2024 навчальному році учнями 10-х класів, окреслюють такі нормативні документи:

- Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти [6];
- Закон України «Про вищу освіту» [18];
- Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти [25].

Таким чином, граматика англійської мови є найважливішим аспектом її вивчення, у процесі якої формується граматична компетентність, яка є кінцевою метою навчання граматики. Граматична компетентність передбачає засвоєння учнями активного та пасивного граматичних мінімумів, формування граматичних навичок та доведення їх до автоматизму, а також знання морфології та синтаксису мови, що вивчається. В основі англомовної граматичної компетентності лежать граматичні знання, навички та уміння, а також способи роботи з ними, якими повинні володіти учні, як суб'єкти англомовного спілкування.

1.2 Особливості розвитку граматичної компетентності учнів 10-х класів

Знання вікових особливостей школярів є невід'ємним пунктом у викладанні англійської мови. Тому, важливо виділити особливості поведінки учнів 10-х класів, а саме їх зацікавленість у вивченні англійської мови. Зважаючи на ці пункти можна доцільно спланувати урок та обрати саме ті види роботи, які могли б покращити рівень розвитку англомовної граматичної компетентності десятикласників.

Десятикласники – це учні старшої школи, яка є важливим етапом у житті підлітків. У старшокласників формуються певні норми поведінки, їх особисті орієнтації та інтереси. Помітні зміни з'являються і у навчальному процесі, учні зосереджуються лише на вибіркових предметах, які необхідні для їх подальшої вищої освіти.

Специфіку адаптації учнів 10-го класу визначають особливості віку і початок профільного навчання. Невід'ємними рисами підліткового віку є необхідність у визначенні подальшої сфери діяльності. Саме тоді, коли вибрана спеціальність відповідає потребам особистості, схильностям та бажанням, спостерігається більша зацікавленість учнів у вивченні певних предметів.

Десятикласники переходять в етап ранньої юності — час найважливіших змін. Найсуттєвіші зміни відбуваються у розвитку самосвідомості й ідентичності. Учні 10-х класів потребують від закладів освіти допомоги у визначенні майбутньої професії. Крім того, у старшокласників проявляється критичність щодо програми навчання в школі, це характеризується чітким поділом предметів на «потрібні» й «непотрібні», що не може забезпечити ефективності навчання зі всіх предметів.

Досить багато учнів 10-х класів відчувають збільшенням навчального навантаження, що супроводжується розладами у фізичному та психологічному

стані. Важливим є вміння доцільно розподіляти час і планувати свою навчальну діяльність.

Складання психолого-педагогічних характеристик є одним з обов'язків класного керівника. Він має вміти розкрити особливості особистості кожного учня свого класу, його інтереси, схильності, здібності, розкрити причини відставань та зривів, визначити результати виховної роботи на даному відрізку часу та сформулювати шляхи подальшого впливу.

У 10-класників змінюється соціальне оточення та система діяльності (навчання нового ступеня освіти, зміна режиму та навантаження). Ситуація новизни є для будь-якої людини певною мірою тривожною. Підліток переживає емоційний дискомфорт насамперед через невизначеність уявлень про вимоги вчителів, про особливості та умови навчання, про цінності та норми поведінки в колективі класу.

Соціальна адаптація є пристосуванням людини до умов соціального середовища, вона передбачає:

- адекватне сприйняття навколишньої дійсності та самого себе;
- адекватну систему відносин та спілкування з оточуючими;
- здатність до праці, навчання, до організації дозвілля та відпочинку;
- здатність до самоорганізації, до взаємодії у колективі;
- мінливість (адаптивність) поведінки відповідно до очікувань інших.

Зазвичай необхідність адаптації виникає у зв'язку з кардинальною зміною діяльності та її соціального оточення.

Учні, систематично ослаблені, є найбільш схильними до дезадаптації. І, звичайно ж, неможливо говорити про адекватне сприйняття підлітком навколишньої дійсності через призму власної тривожності, про адекватну систему відносин та спілкування з однокласниками та вчителями.

Все це ускладнює сам навчальний процес, продуктивна робота на уроці стає проблематичною. Специфіка адаптації 10-класників визначається особливостями віку та специфікою профільного навчання. Важливою соціальною потребою даного віку є потреба в пошуковій активності, в самовизначенні, у побудові життєвих перспектив.

Профільне навчання - це вид диференційованого навчання учнів у старших класах, воно передбачає поглиблене вивчення учнями одного або кількох предметів, спеціальних курсів, що відповідають обраному профілю та забезпечують допрофесійну підготовку з метою вибору майбутньої сфери діяльності.

В наш час все більше старшокласників приділяють особливу увагу вивченню іноземних мов, зокрема англійської. С. Ніколаєва стверджує, що одним із важливих завдань є самостійна робота учнів над мовою, а саме: вміння працювати з додатковою літературою, англійським текстом, технічними засобами, відео та аудіо матеріалами, онлайн-ресурсами та іншими допоміжними засобами [15, с. 232].

Для успішного навчання необхідно враховувати способи оволодіння іноземною мовою. У сучасних умовах комплексний розвиток пізнавальних процесів (пам'яті, уваги, мислення) особистості учня визначає його іншомовні здібності.

Нарешті, розглянемо труднощі при розвитку англійської граматичної компетентності учнів 10-х класів, оскільки граматику англійської мови є дуже багатограним процесом. Найрозповсюдженішою проблемою при вивченні англійської граматики є граматичні правила. Вважається, що граматику це лише правила та певні структури, проте не варто забувати що навчання граматики – найкраща можливість покращити навички комунікації.

Розуміючи суть методів оволодіння іноземною мовою, варіюючи їх відповідно до особливостей учнів, вчителю легше розпізнавати труднощі під час навчання і досягати високих результатів.

На думку зарубіжного філолога Amara N., для виправлення граматичних помилок усного та писемного мовлення слід використовувати наступні способи:

1) виправлення вчителем – привернення уваги учня до помилки, як приклад, виділення червоним кольором;

2) самовиправлення – надання можливості учням власними зусиллями знайти і переправити помилки;

3) взаємовиправлення – виправлення помилки колективним шляхом, наприклад, учні можуть власноруч перевіряти один одного, шукати помилки та виправляти один одного, консультуючись з викладачем [31, с. 47].

Педагогу слід орієнтуватись на вікові та індивідуально-психологічні особливості учнів, адже саме цей фактор є невід'ємною умовою раціональної організації контролю в процесі навчання граматики.

Сьогодні при організації процесу навчання іноземної мови використовуються різні підходи, а саме:

– лексичний підхід, при виконанні якого основна увага в процесі навчання іноземної мови приділяється вивченні нової лексики, оскільки вона виражає змістовий та комунікативний бік мови;

– аудитивний підхід, головною метою якого, є формування продуктивних навичок аудіювання та сприймання іноземної мови на слух;

– інтегрований підхід, результатом якого є цілісність системи мови, для якої характерний взаємозв'язок окремих її елементів, відповідно процес оволодіння іноземною мовою має бути побудований на взаємозалежному формуванні умінь та навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності;

- лінгвокультурознавчий підхід, при якому слід враховувати зв'язок будь-якої людини з культурою як з системою цінностей, відповідно при навчанні іноземної мови необхідно враховувати соціокультурні особливості країни, мова якої вивчається;

- особистісно орієнтований підхід, при якому особа, яка вивчає іноземну мову сприймається як особистість і відіграє ключову роль. Основне завдання при такому підході – створення умов для саморозвитку та творчої самореалізації учня у процесі оволодіння іноземною мовою;

- комунікативний підхід, у якому проголошується, що навчання має мати комунікативну орієнтацію. Комунікативний підхід передбачає розвиток чотирьох ключових мовленнєвих навичок - аудіювання, говоріння, читання та письма.

Урок англійської мови повинен:

- відповідати загальним дидактичним вимогам, будуватися з урахуванням єдності навчання та розвитку, бути науковим;

- враховувати сучасні психологічні знання про психофізіологічні особливості дитини;

- сприяти досягненню освітньої, виховної та розвиваючих цілей навчання;

- розвивати самостійність та творчу активність учнів.

Якщо говорити про пізнавальні здібності дітей старших класів, то можна відзначити, учні старшої школи мислять поняттями, використовують різноманітні розумові операції, міркують логічно. Проте є деякі якісні відмінності у роботі пізнавальних процесів у старшому шкільному віці.

Так у старшокласників переважає довільна увага. Вони можуть легко зосередитися на предметі своєї діяльності, легко переключають увагу, здатні

самостійно організувати свою діяльність. На уроці іноземної мови старшокласники легко стежать за матеріалом та ведуть записи за потреби.

Також легко старшокласники керують своєю пам'яттю. Вони легко виділяють у змісті навчального матеріалу істотні моменти, систематизують і формулюють нову інформацію.

Мова старшокласників лексично багата, іноді навіть письмова мова розвинена краще, ніж усна.

Мислення десятикласників стає ідентичним мисленню дорослої людини. Вони вже легко виділяють у предметі суттєве, розуміють причини явищ у навколишньому світі. Мислення набуває все більш складної структури. Старшокласники вже здатні займатися теоретичними обговореннями. Педагог на уроках іноземної мови може обговорювати з дітьми складні етичні та політичні питання.

У цілому пізнавальні здібності учнів старшої школи можна охарактеризувати здатністю абстрактно мислити. Для старшого шкільного віку характерний розвиток загальних та спеціальних здібностей дитини. У спілкуванні продовжують розвиватись комунікативні здібності. Старшокласники вміють вступати в контакт із незнайомими людьми та добиватися взаєморозуміння.

У старшокласників посилюються свідомі мотиви поведінки; важливе значення має статус особистості в колективі, характер спілкування та відносин між членами колективу (колектив коригує якості особистості, сприяє появі як негативних, так і позитивних якостей); багатьох старшокласників залучають програми неформальних молодіжних організацій.

У старшокласників проявляється раціональне сприйняття дійсності, цей процес відбувається завдяки навичкам спостереження. Для десятикласників характерний високий рівень узагальнення та абстрагування, вміння доводити правдивість чи помилковість певних тверджень.

Рівень B1, який є характерним для старшокласників, вимагає самостійного володіння засобами мови. Відмінною особливістю рівня B1 є грамотна мова в знайомих ситуаціях спілкування. Помітний вплив рідної мови породжує помилки, але загальний зміст висловлювання зрозумілий. Учень може досить грамотно використовувати кілька стандартних конструкцій з найбільш передбачуваними ситуаціями.

У старших класах існує необхідність як закріплювати новий вивчений граматичний матеріал, так і розширювати вже сформовану граматичну компетентність. Саме тому для учнів 10-х класів необхідно володіти не лише активним граматичним мінімумом, але й пасивним, до якого відносяться граматичні структури притаманні фаховим текстам. Педагогу слід формувати автономність особистості учнів та розвивати самостійність при роботі з граматичною компетентністю.

Існує три етапи формування англомовної граматичної компетентності:

- орієнтовно-підготовчий
- стереотипно-ситуативний
- варіюючи-ситуативний

Для першого етапу характерне ознайомлення учнів з новою граматичною структурою чи граматичним правилом. Як правило, вчитель знайомить учнів з новим граматичним явищем в контексті, за допомогою читання тексту чи прослуховування аудіо матеріалу. Відбувається первинне здійснення мовленнєвої операції, зазвичай за зразком, який подає викладач.

На другому етапі, велика увага приділяється автоматизації дій учнів з новими граматичними одиницями на рівні фрази. На третьому етапі продовжується автоматизація нових структур на рівні речення і тексту.

Педагогу слід тактовно ставитися до прагнення старшокласників виробити самостійну точку зору, дати свою оцінку подіям, що відбуваються (вчителі часто

безапеляційно відкидають не зрілі висновки учнів, створюючи своєю нетактовністю передумови для конфліктів).

Необхідно виявляти терпіння, надавати зацікавлену допомогу в тому випадку, якщо прагнення самовираження набуває у старшокласника гіпертрофованої форми.

С. Ніколаєва стверджує, що ключовими факторами навчання англійської мови у 10-х класах є:

- послідовне здійснення комунікативно-пізнавального навчання;
- використання тих методів, що сприяють критичному мисленню учнів;
- творчий характер навчальної діяльності учнів;
- велика увага самостійній роботі учнів;
- робота в колективі [16, с. 189].

Педагог під час проведення уроків у старшій школі має велику увагу приділяти питанню активізації пізнавальної діяльності. І тому необхідно вибирати відповідні методи навчання. Найбільш ефективними методами роботи у старшій школі є активні та інтерактивні методи навчання. Їхня суть полягає в тому, що дитина сама стає активним учасником навчального процесу. Поява нових навчальних завдань забезпечує розвиток пізнавальних інтересів старшокласника.

Ігрові технології займають важливе місце на уроці, тому що не тільки сприяють вихованню пізнавальних інтересів та активізації діяльності учнів, а й виконують низку інших функцій:

- враховують вікові особливості учнів та особистісні інтереси;
- тренують пам'ять, допомагають учням виробити мовленнєві вміння;
- розвивають увагу та пізнавальний інтерес до предмета;
- допомагають учням подолати пасивність;
- допомагають набутти навичок роботи в команді.

Педагог під час уроків іноземних мов у старшій школі має ставити собі такі цілі:

- формування фонетичних, граматичних та лексичних навичок;
- розвиток комунікативних навичок;
- розвиток усного та писемного мовлення;
- розвиток пам'яті;
- розвиток творчого мислення.

Викладання граматики іноземної мови можна розділити на три етапи:

- презентація;
- практика;
- продукція або комунікація.

Людина систематично розвивається в напрямку спілкування. Саме тому все більшої популярності набирає комунікативно-орієнтований підхід на уроках англійської мови.

На думку С. Ніколаєвої, суть комунікативного підходу характеризується постановкою і вирішенням учнями навчальних завдань. Методист пропонує певні засоби реалізації цих завдань:

- рольові ігри;
- проблемні ситуації;
- живе спілкування (діалогічне мовлення) [16, с.87]

Отже, проаналізувавши наукову літературу, ми дійшли висновку, що грамика іноземної мови є невід'ємною частиною при її вивченні. Ми охарактеризували психолого-педагогічні особливості учнів 10-х класів, їхню поведінку та схильності. Суспільство і школа потребують кваліфікованих педагогів, які б досконало володіли методами роботи з старшокласниками. Вчителю недостатньо майстерно володіти своїм предметом. Знання психологічних

особливостей учнів 10-х класів допомагає визначити оптимальний напрям роботи та вибрати відповідні методи викладання англійської мови.

1.3 Використання онлайн-ресурсу «Kahoot» як допоміжного засобу для розвитку англійської граматичної компетентності

В наш час все більше зростає розвиток інформаційних технологій, їх вплив можна відчувати в усіх сферах життя, однією з таких є навчання. Найбільшим викликом для освітнього процесу цивілізованого світу стала пандемія, яка змусила призупинити денну форму навчання. Здобувачі освіти та педагоги були змушені перейти на дистанційну форму навчання. З часом, цей тип надання освіти став ще актуальнішим через повномасштабне вторгнення окупантів на територію України в 2022 році. Освітні заклади знову припинили свою роботу, а учні та викладачі повернулись до онлайн-освіти. Тому, зважаючи на реалії сьогодення, все більш актуальним стає питання у використанні онлайн-платформ в процесі навчання.

У сучасному суспільстві все більшу роль відіграє знання англійської мови, що надає можливість долучитися до світової культури, використовувати у своїй роботі можливості ресурсів мережі Інтернет, а також працювати з інформаційними та комунікаційними технологіями та користуватися мультимедійними методами навчання. Тому так важливо вдосконалювати методику застосування комп'ютерних інформаційних технологій у навчанні англійської мови. Сучасні інформаційні технології стають частиною навчального процесу. Комп'ютерні технології та урок англійської мови – актуальний напрям, який потребує сучасних підходів та інноваційних рішень.

Від орфографії до граматики та інтонації, вивчення нової мови може бути складним. Особливо це стосується англійської мови, враховуючи її широкий географічний вплив. У зв'язку з величезним збільшенням кількості студентів, які

вивчають англійську як другу мову, особливо тих, хто має обмежені ресурси, з'явилася низка мобільних додатків і онлайн-ресурсів, щоб зробити процес навчання швидшим і менш виснажливим.

Онлайн-ресурси можуть зробити вивчення англійської мови ефективнішим та цікавішим. Замість того, щоб повторювати загальні англійські фрази в класі, учні можуть грати в навчальні ігри та виконувати вправи, вивчаючи тонкощі мови, навіть якщо вони знаходяться далеко від справжнього вчителя чи школи.

Сучасні педагогічні технології такі, як навчання з використанням елементів співробітництва, проектні способи, впровадження сучасних інформаційних технологій, інтернет-ресурсів можуть допомогти втілити в життя особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням можливостей учнів, їх рівня освіти.

Під мультимедійними технологіями розуміють сукупність комп'ютерних технологій, що одночасно використовують декілька інформаційних середовищ: графіку, текст, відео, анімацію, звукові ефекти. Іншими словами, мультимедійність передбачає подання інформації в різних формах одночасно.

Слід зауважити, що онлайн-ресурси є одними з найефективніших засобів у розвитку англомовної граматичної компетентності. В мережі Інтернет зібрано багато навчальної інформації у різних сферах, доцільне використання освітніх ресурсів сприятиме зацікавленню учнів до вивчення англійської мови, підвищить мотивацію та покращить рівень знань.

Ми виділили основні переваги та недоліки використання онлайн-ресурсів при навчанні англійської мови.

Переваги:

– Гнучкість: онлайн-ресурси можна отримати в будь-який час з будь-якого місця, де є підключення до Інтернету. Це особливо корисно для студентів, які мають напружений графік або які живуть у віддалених районах.

– Доступність: багато онлайн-ресурсів є безкоштовними або недорогими, що може зробити їх доступнішими, ніж традиційні підручники та інші матеріали.

– Різноманітність: доступна велика різноманітність онлайн-ресурсів, які охоплюють широкий спектр тем і стилів навчання. Це дозволяє вчителям знаходити ресурси, які відповідають потребам їхніх учнів.

– Залучення: Інтернет-ресурси можуть бути більш привабливими, ніж традиційні підручники та інші матеріали. Вони можуть включати відео, інтерактивні заняття та ігри.

– Диференціація: Інтернет-ресурси можна використовувати для диференціації навчання для учнів з різними рівнями навчання та здібностями.

Недоліки:

– Надійність: не всі онлайн-ресурси надійні чи точні. Важливо, щоб вчителі ретельно оцінювали онлайн-ресурси, перш ніж використовувати їх у класі.

– Відволікання: Студентів можна легко відволікти під час використання онлайн-ресурсів. Для вчителів важливо встановити чіткі очікування та контролювати прогрес учнів.

– Справедливість: не всі учні мають доступ до комп'ютера та Інтернету вдома. Це може створити цифровий розрив, коли деякі учні матимуть доступ до більшої кількості ресурсів, ніж інші.

– Технічна підтримка: деяким учням може знадобитися технічна підтримка для використання онлайн-ресурсів. Вчителі повинні бути готові надавати цю підтримку.

Над питанням онлайн-ресурсів, та їх доцільністю під час навчального процесу, працювало багато вітчизняних і зарубіжних філологів. Методист та науковець І. Костенко, стверджує, що «використання інтерактивних видів роботи у навчанні англійської мови завжди супроводжується успіхом, учні активно

беруть участь в навчальному процесі та проявляють зацікавленість у вивченні мови» [13, с. 170].

Аналогічної думки дотримується О. Загородня. Вона стверджує, що «Онлайн платформи для вивчення іноземних мов, зокрема англійської мови, в сучасному світі є необхідною ланкою освіти...» [8, с. 285].

Серед іноземних науковців, які займались дослідженням питання онлайн-освіти, слід виділити К. Бонд (С. Bond). Автор зазначає, що ресурси мережі Інтернет широко розповсюджені у дистанційній формі навчання, яка перейшла з паперових підручників у хмарне середовище [33, с.135].

Даним питанням займався також і дослідник К. Гейт (С. Geith), він досліджував прогрес онлайн-навчання та його вплив на подолання навчальних бар'єрів. Науковець стверджує, що використання онлайн-ресурсів в освітньому процесі позитивно впливає на результативність учнів [36, с.115].

Мультимедійні та цифрові та ресурси в навчанні іноземної мови можуть виконувати такі функції:

- навчальну (використовуються для презентації мовленнєвого матеріалу);
- тренувальну (використовуються для відпрацювання навичок та розвитку комунікативних умінь);
- контролюючу (використовуються для контролю сформованості навичок та умінь);
- комбіновану (поєднує в собі елементи вказаних вище).

Англійська мова - це навчальний предмет, який в силу своєї специфіки передбачає більш гнучке і широке використання різноманітних технічних засобів вивчення. Внаслідок цього не дивно, власне, що у викладанні іноземної мови з'являються нові можливості, що стали використовуватися у різних сферах діяльності.

Англійська мова, як і будь-яка інша, виконує комунікативну функцію. В інтернеті розміщено безліч різних мультимедійних файлів англійською мовою, що містять навчально-методичну та наукову інформацію, власне, що дозволяє організовувати оперативну консультаційну підтримку, моделювати науково-дослідну роботу, проводити віртуальні навчальні заняття (семінари, лекції) у режимі реального часу.

Слід зауважити, що новітні технології займають надважливе місце в реаліях сьогодення, тому вчителі англійської мови, а також учні, використовують їх дедалі активніше. З кожним днем збільшується кількість освітніх установ, які використовують власні хмарні середовища, інтерактивні ресурси та новітні технології задля ефективного вивчення іноземних мов.

При розвитку англійської граматичної компетентності учнів 10-х класів, новітні технології передбачають можливість отримання вчителем результатів успішності учнів. Завдяки онлайн-ресурсам можна дізнатись сильні та слабкі сторони учнів у вивченні англійської мови, і, як результат, спрогнозувати подальші дії у викладанні іноземної мови.

Впровадження у навчальний процес новітніх технологій сприятиме розвитку комунікативних навичок учнів та дозволить:

- вибрати текстовий, графічний, фото-, аудіо- та відеоматеріал з тих тем, що вивчаються;
- здійснити в цілому класі розгляд культурних та суспільних проблем;
- прослухати лінгвістичний тест у виконанні носіїв мови (представників різноманітних громадських груп, носіїв діалектів та акцентів);
- здійснити позаурочну та позакласну проектну роботу учнів.

Актуальність застосування ігрових технологій на уроках англійської мови полягає в наступних факторах:

- ігрові технології на уроках дозволяють ефективно організувати взаємодію педагога та учнів;
- у грі закладено величезні виховні та освітні можливості;
- включення в урок ігор та ігрових моментів робить процес навчання цікавим, підіймає робочий настрій та дух змагання, полегшує подолання труднощів у засвоєнні навчального матеріалу;
- різноманітні ігрові дії, з яких вирішується те чи інше розумове завдання, підтримують і посилюють інтерес дітей до навчального предмета.
- ігри мають великий вплив на розумовий розвиток дітей, удосконалюючи їх мислення, увагу, творчу уяву.

В наш час існує безліч онлайн-ресурсів, використання яких сприятиме розвитку англomовної граматичної компетентності. Ми виділили для себе ті, які вважаємо найефективнішими:

- Kahoot;
- BBC Learning English;
- Baamboozle;
- LinguaLeo;
- Duolingo;
- Memrise;
- Quizlet;
- British Council;
- Grammar Bytes;
- Listen a minute;
- 5 Minute English;
- Test your English;
- English Grammar 101;
- Oxford English Grammar Course;

- Classroom Screen;
- Inspiration;
- Plickers.

На нашу думку, якщо вчителі використовуватимуть інноваційні технології при розвитку англomовної граматичної компетентності частіше, то ефективність навчання буде вищою, з'явиться мотивація та зацікавлення з боку учнів. У нашому дослідженні ми пропонуємо розглянути ресурс «Kahoot», який містить автентичні, сучасні та актуальні навчальні завдання, що привертатимуть увагу учнів під час вивчення англійської мови.

Один із прикладів використання новітніх інформаційних технологій – платформа Kahoot, застосування якої допомагає використовувати електронні ресурси для діагностики знань учнів на уроках англійської мови у захоплюючій формі. Ця програма розроблена для створення вікторин, дидактичних ігор та тестів. Учні можуть відповідати на створені вчителем тести з різних девайсів, ноутбуків, смартфонів, тобто з будь-якого пристрою з доступом до Інтернету.

Kahoot є світовою глобальною платформою навчання, завдяки якій можна розкрити свій навчальний потенціал не тільки учням, а й педагогам. Дана платформа надає змогу створювати та проводити навчальні сесії, які сприятимуть виведенню навчання англійської мови на новий рівень і нададуть змогу учням засвоювати новий матеріал через гру.

Kahoot був заснований в 2012 році Мортенем Версвіком (Morten Versvik), Йоханом Брандом (Johan Brand) і Джеймі Брукером (Jamie Brooker), а вже у вересні 2013 р. Kahoot був відкритий для публіки.

Створені в Kahoot завдання дозволяють вмістити у них фотографії та навіть відеоматеріали. За бажанням вчитель може запровадити бали за відповіді на поставлені запитання: за правильні відповіді та за швидкість. Табло відображається на моніторі вчительського комп'ютера. Для участі у тестуванні

учні просто повинні відкрити сервіс та ввести PIN-код, який представляє вчитель зі свого комп'ютера (Рисунок 1.6)

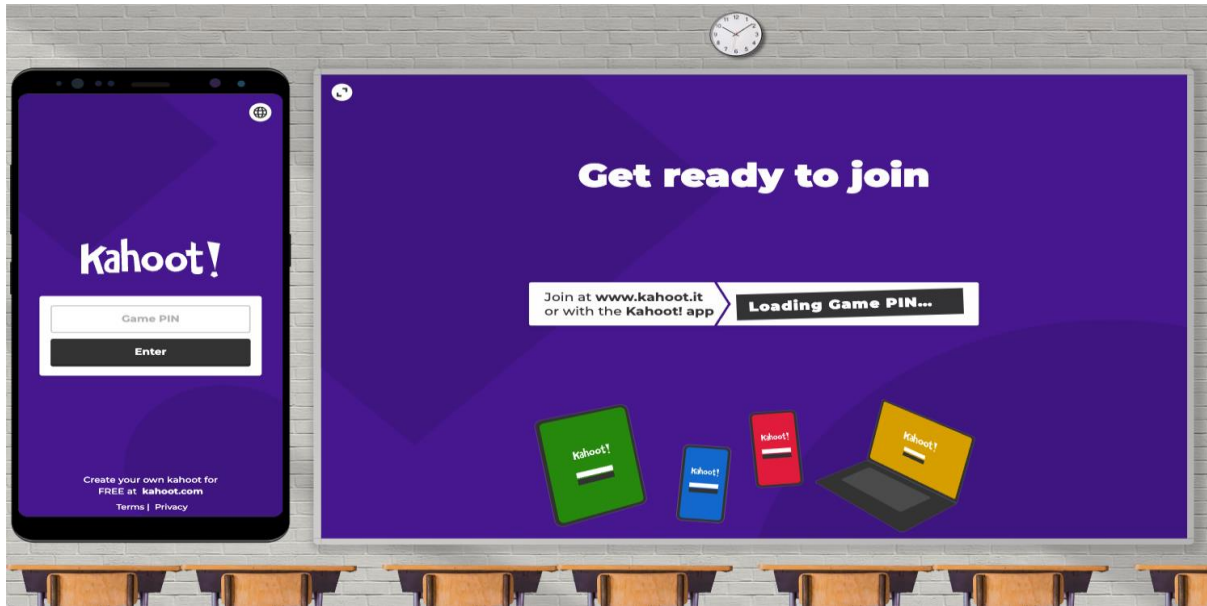

Рисунок 1.6 – Зображення панелі кодом доступу

Учню зручно на своєму пристрої вибрати правильну відповідь. Варіанти представлені геометричними фігурами. Для наочності представляємо ілюстрацію з гри (Рисунок 1.7).

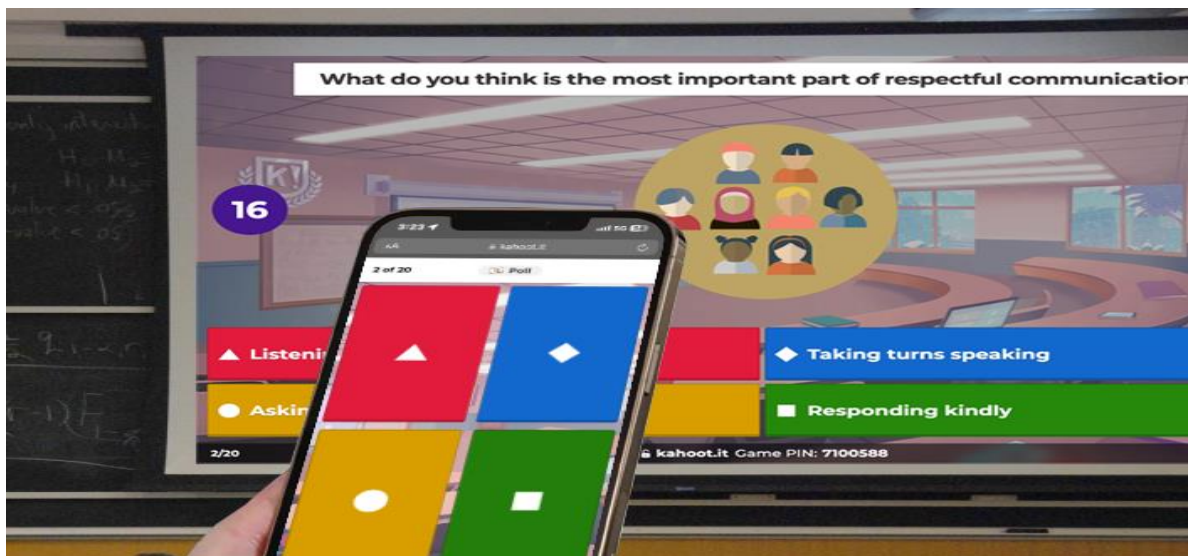

Рисунок 1.7 – Процес гри

Використання цього сервісу може бути хорошим способом оригінального отримання зворотного зв'язку від учнів. Однією з особливостей Kahoot є можливість дублювати та редагувати тести, що дозволяє вчителю заощадити багато часу. Крім вікторин, за допомогою Kahoot можна запускати дискусії, розпочавши обговорення з одного питання, або провести опитування з кількох питань, а потім розпочати дебати.

Використання програми Kahoot на уроках англійської мови значно спонукає розвиток внутрішньої мотивації школяра, йому подобається дізнаватися про нове, він має інтерес до вивчення іноземної мови та забезпечені умови для досягнення певних успіхів.

Варіанти використання сервісу Kahoot:

- Як індуктор до уроку.
- Після пояснення нового матеріалу при первинній перевірці розуміння та первинному закріпленні.
- При вивченні тих тем, які потребують глибшого пояснення та осмислення.
- Для контролю знань.

Існує кілька варіантів гри, тому слід розглянути кожен з них:

1. Класичний варіант Kahoot (Classic Kahoot) – це вікторина-змагання між окремими учнями. Цей варіант зручний для опитування, щоб перевірити, наскільки добре студенти орієнтуються у вивченому матеріалі з тієї чи іншої теми.

2. Командний Kahoot (Team Kahoot) – гра у командах. Група розбивається на кілька команд, і кожна команда дає свої відповіді. Цей варіант хороший, тому що потребує невеликої кількості техніки на уроці.

3. Пов'язаний Kahoot (Connected Kahoot) – це режим гри, коли беруть участь групи різних навчальних закладів. Причому вони можуть перебувати в різних містах. Головне – домовитися, вийти одночасно у мережу і, використовуючи

режим «Поділитися екраном», позмагатися у знаннях та швидкості реакції. Цей варіант дуже піднімає мотивацію учнів. Для наочності зображаємо види гри Kahoot у рисунку 1.8.

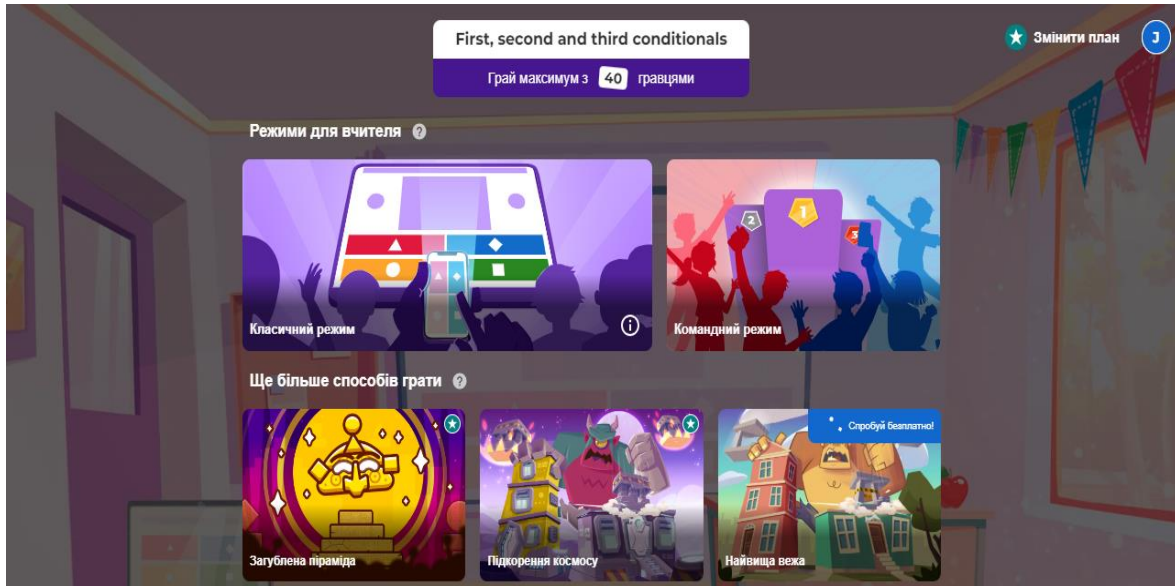

Рисунок 1.8 – Режими гри

Після закінчення гри на екрані відзначаються три найкращі учасники. Вчитель може відслідковувати кількість правильних відповідей та помилок (Рисунок 1.9).

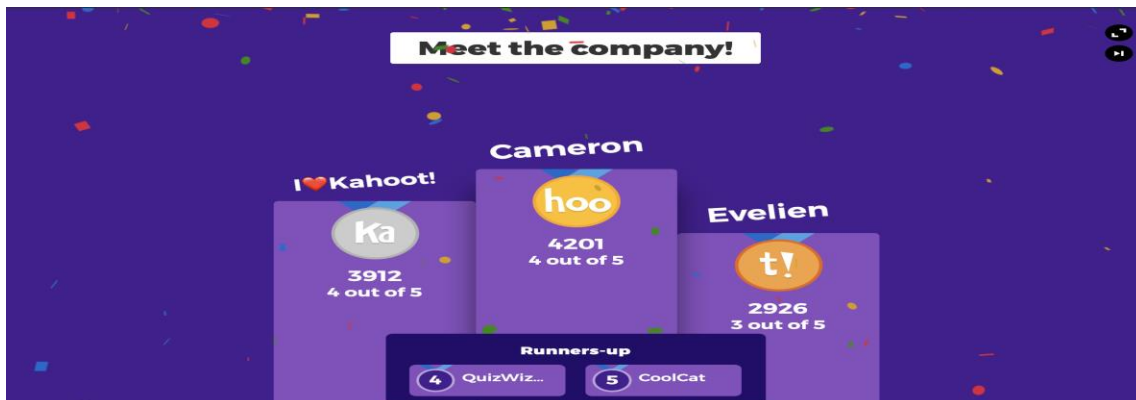

Рисунок 1.9 – П'єдестал переможців

Більш докладний результат викладач також може подивитися в особистій статистиці, а саме: кількість правильних відповідей у відсотковому вираженні; питання, які виявилися складними для учнів, тобто на які було дано найбільшу кількість невірних відповідей учасників, які дали найменшу кількість правильних відповідей; статистику по кожному учаснику.

Пропонуємо переглянути перелік вправ по темі «Conditionals», які представлені в ресурсі Kahoot на рисунках 1.10, 1.11, 1.12, 1.13:

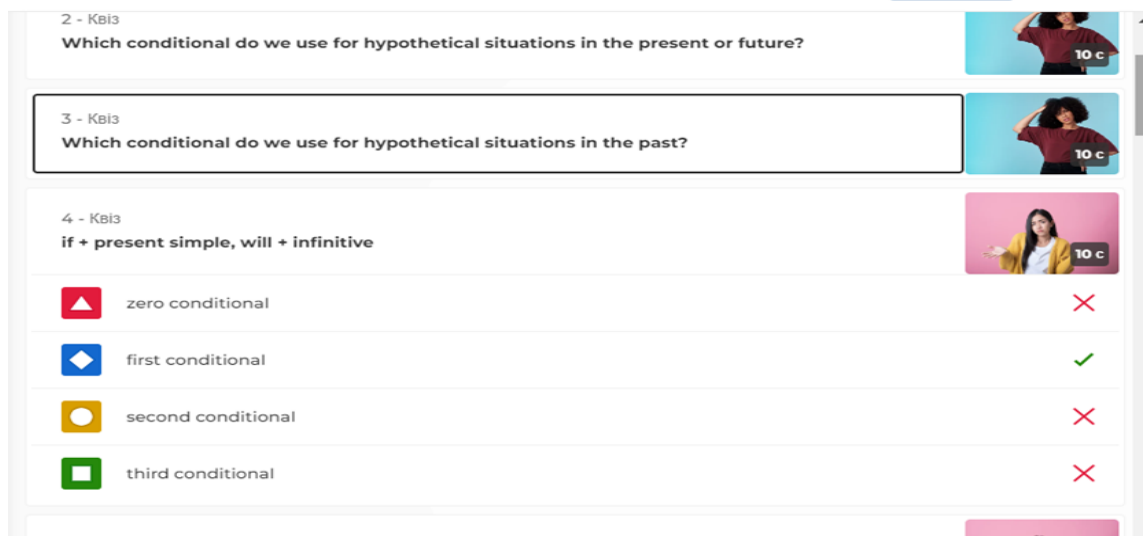

Рисунок 1.10 – Вправа знання граматичних правил

Рисунок 1.11 – Вправа на розвиток навичок письма

5 - Квіз

He ____ the exam if he ____ harder.

	Had passed, would have studied	✗
	Would have passed, had studied	✓
	Had passed, had studied	✗

Рисунок 1.12 – Вправа на підстановку

23 - Квіз

My mother would have become a teacher

	if she went to university	✗
	if she had gone to university	✓
	if she has gone to university	✗
	if she go to university	✗

Рисунок 1.13 – Вправа на продовження речення

Переваги сервісу Kahoot:

- 1.Яскравий, сучасний та зрозумілий інтерфейс.
- 2.Інтерактивний захоплюючий режим.
- 3.Створення тестів та опитувань за короткий час.
- 4.Велика колекція готових ігор з різних тем.
- 5.Можливість застосування на будь-якому етапі уроку.
- 6.Рейтинг гравців, що автоматично формується та дозволяє вчителю відстежувати та аналізувати динаміку розвитку кожного учня.

Отже, за допомогою онлайн-ресурсів можна творчо та креативно підійти до викладання нового матеріалу з граматики англійської мови, адже там зосереджено безліч нових можливостей, які б покращили рівень володіння іноземною мовою. На нашу думку, ресурс Kahoot є одним із найкращих способів покращити знання з граматики англійської мови. Якщо вчителі використовуватимуть інноваційні технології при розвитку англомовної граматичної компетентності частіше, то ефективність навчання буде вищою. Використання програми Kahoot на уроках англійської мови значно спонукає розвиток внутрішньої мотивації учнів, підвищує зацікавленість у навчанні та забезпечує умови для досягнення певних успіхів. Тому, вчителі повинні звертати особливу увагу саме на інтерактивні платформи, щоб допомогти учням якісно опанувати англомовний граматичний матеріал.

2 АКТИВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 10-Х КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ОНЛАЙН-РЕСУРСУ «КАНООТ»

2.1 Діагностика вихідного рівня сформованості англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів

Дослідження нашої роботи охоплює питання англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot». Розробляючи ефективні конспекти уроків, ми використовували теоретичний методичний матеріал та онлайн-ресурс Kahoot, описаний в першому розділі роботи.

Слід зауважити, що онлайн-ресурси є одними з найефективніших засобів у розвитку англomовної граматичної компетентності. Методисти та науковці стверджують, що доцільне використання освітніх ресурсів сприятиме зацікавленню учнів до вивчення англійської мови, підвищить мотивацію та покращить рівень знань. Ми вирішили переконатись та експериментально довести цю теорію, використовуючи онлайн-ресурс «Kahoot» задля розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів.

Слід зазначити, що експериментальне дослідження дипломної роботи, проводилось на базі Хмельницького професійного ліцею електроніки. До проведення експерименту та впровадження авторських конспектів уроків, були залучені учні 10-го класу. До контрольної групи було залучено 25 учнів, до експериментальної групи також 25 учнів, адже експеримент проводився на двох класах.

Метою експериментального дослідження є наукове підтвердження ефективності розроблених конспектів уроків для розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-х класів.

Для визначення рівня розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу, ми розробили критерії оцінювання англомовної граматичної компетентності. Кожен критерій складається показників, які відповідають розробленим контрольним завданням з граматичної теми «Conditionals». Розроблені нами критерії розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу подано у таблиці 2.1:

Таблиця 2.1 – Критерії розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» по темі «Conditionals»

Критерій	Показник
Граматична правильність мовного оформлення	<ul style="list-style-type: none"> – знання правил вживання Conditionals; – знання правил побудови умовних речень.
Відповідність вибору граматичної структури мовленнєвій ситуації	-вибір граматичної структури відповідно до ситуації мовлення
Самостійне використання граматичної структури у мовленні	- використання Conditionals в писемному мовленні.

Крім того, відповідно до кожного критерія, ми розробили рівні розвитку англомовної граматичної компетентності. Ми представили низький, середній, достатній та високий рівень учнів, відповідно до кожного рівня ми описали показник та бали. Перевіривши контрольні завдання та визначивши кількість помилок, відповідно до показника ми можемо визначити рівень та бали які отримав учень. Розроблені нами рівні розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу подано у таблицях 2.2, 2.3, 2.4:

Таблиця 2.2 - Рівні та показники для оцінювання критерію «Граматична правильність мовного оформлення умовних речень»

Рівень	Показник	Бали
Високий	Учень знає правила вживання умовних речень і побудови стверджувальних / заперечних / питальних умовних речень та може допустити лише 1 помилку.	10-12
Достатній	Учень знає правила вживання умовних речень і побудови стверджувальних / заперечних / питальних умовних речень, але допускає 2-3 помилки при використанні у мовленні.	7-9
Середній	Учень не знає правила вживання умовних речень і допускає помилки (5-6) при побудові стверджувальних / заперечних / питальних умовних речень.	4-6

Продовження таблиці 2.2 - Рівні та показники для оцінювання критерію «Граматична правильність мовного оформлення умовних речень»

Низький	Учень не знає правила вживання умовних речень і допускає серйозні помилки при побудові стверджувальних / заперечних / питальних умовних речень.	1-3
---------	---	-----

Таблиця 2.3 - Рівні та показники для оцінювання критерію: «Відповідність вибору ГС умовних речень мовленнєвій ситуації»

Рівень	Показник	Бали
Високий	Учень вміє ідентифікувати та диференціювати граматичну структуру згідно з мовленнєвою ситуацією.	10-12
Достатній	Учень вміє ідентифікувати та диференціювати граматичну структуру згідно з мовленнєвою ситуацією, але допускає 2-3 помилки.	7-9
Середній	Учень не вміє ідентифікувати та диференціювати грамаитичну структуру та допускає 5-6 помилок при використанні в мовленнєвій ситуації.	4-6
Низький	Учень не вміє ідентифікувати та диференціювати граматичну структуру та допускає серйозні помилки при використанні в мовленнєвій ситуації.	1-3

Таблиця 2.4 - Рівні та показники для оцінювання критерію: «Самостійне використання Conditionals у писемному мовленні»

Рівень	Показник	Бали
Високий	Учень самостійно може оформити Conditionals за нормами мови та реалізувати в писемному мовленні.	10-12
Достатній	Учень допускає 2-3 помилки при оформленні Conditionals за нормами мови в писемному мовленні.	7-9
Середній	Учень допускає значні помилки (5-6) при оформленні Conditionals за нормами мови в писемному мовленні.	4-6
Низький	Учень допускає серйозні помилки при оформленні Conditionals за нормами мови в писемному мовленні.	1-3

Крім того, для переведення балів за контрольні завдання, у дванадцятибальну систему оцінювання знань, ми розробили шкалу. Відповідно до розроблених контрольних завдань, які складаються з чотирьох вправ по заданій темі, учень загалом може отримати 24 бали, а кожне завдання оцінюється в 6 балів. Розроблену нами шкалу переведення балів подано у таблиці 2.5:

Таблиця 2.5 – Шкала переведення балів за контрольні завдання у дванадцятибальну систему оцінювання знань

<i>Бали</i>	<i>Оцінка</i>
1-2	1
3-4	2
5-6	3
7-8	4
9-10	5

Продовження таблиці 2.5 – Шкала переведення балів за контрольні завдання у дванадцятибальну систему оцінювання знань

11-12	6
13-14	7
15-16	8
17-18	9
19-20	10
21-22	11
23-24	12

Отже, для визначення вихідного рівня володіння англомовною граматичною компетентністю учнів 10-го класу по темі «Conditionals», нами були розроблені контрольні завдання. Завдання містили чотири вправ, учні мали 30 хвилин для їх виконання. (Додаток А)

Контрольні завдання вихідного рівня володіння англомовною граматичною компетентністю учнів 10-го класу по темі «Conditionals» складаються з таких вправ:

1. Put the verb in the correct form of zero type of conditional sentences.
2. Complete the Conditional Sentences (Type I) by putting the verbs into the correct form.
3. Translate sentences into English.
4. Correct the mistakes.

Після проведення перед експериментального зрізу знань учнів, ми обчислили досягнуті бали та рівні у відсотковому відношенні. Результати нашого експерименту представляємо у вигляді таблиці 2.6:

Таблиця 2.6 – Динаміка рівнів розвитку англомовної граматичної компетентності учнів за результатами дослідно-експериментальної роботи

Критерії	Групи	Рівні розвитку англомовної граматичної компетентності							
		Високий (10-12 балів)		Достатній (9-7 балів)		Середній (6-4 бали)		Низький (3-1 бали)	
		КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%
Граматична правильність мовного оформлення	КГ (25)	3	12	7	28	9	36	6	24
	ЕГ (25)	4	16	10	40	6	24	5	20
Відповідність вибору ГС мовленнєвій ситуації	КГ (25)	4	16	7	28	9	36	5	20
	ЕГ (25)	6	24	9	36	6	24	4	16
Самостійне використання ГС в писемному мовленні	КГ (25)	2	8	7	28	7	28	9	36
	ЕГ (25)	4	16	8	32	7	28	6	24
Загалом	КГ (25)	3	12	7	28	8	32	7	28
	ЕГ (25)	5	20	9	36	6	24	5	20

Таким чином, ми математично обчислили у відсотковому відношенні кількість учнів, відповідно до отриманого рівня.

Отже, після здійснення контрольного зрізу знань учнів 10-го класу, ми з'ясували, що рівень розвитку англомовної граматичної компетентності не достатній, лише незначна частина учнів досягла високого рівня, в той час як більшість учнів отримали бали, що свідчили про середній та низький рівні знань.

2.2 Авторський комплекс завдань на розвиток англomовної граматичної компетентності з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для учнів 10-х класів

Задля активізації процесу розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-го класу, ми розробили систему вправ з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot», за допомогою якої нам вдалось провести педагогічний експеримент та здійснити контроль граматичних навичок учнів.

Слід зауважити, що експеримент проводився серед учнів Хмельницького професійного ліцею електроніки, які традиційно займались за робочим підручником «Solution Intermediate Student's Book». Підручник складається з восьми розділів, які орієнтовані на такі навички:

- лексичні вправи;
- вправи на відпрацювання монологічного мовлення;
- вправи на відпрацювання діалогічного мовлення;
- граматичні вправи;
- вправи на відпрацювання навичок читання;
- творчі вправи на розвиток навичок письма;
- вправи на аудіювання.

В кінці підручника зібрано додаткові матеріали та завдання, а також розділи підготовки до випускних і вступних іспитів, за допомогою яких учні зможуть повторити, закріпити та відпрацювати на практиці вивчений матеріал.

Окрім підручника «Solution Intermediate Student's Book», на уроках англійської мови також використовувався робочий зошит «Solutions Intermediate Workbook», де зібрані завдання і практичні вправи відповідно до кожної теми, виконання яких сприяє закріпленню отриманих знань на уроці.

Наше дослідження зосереджено саме на граматичній компетентності, тому розглянемо граматичні теми, які зосереджені в даному навчальному посібнику:

- Present tense contrast / dynamic and state verbs
- Verb patterns/ Verb + infinitive or –ing
- Past tense contrast/Past Simple, Past Continuous, Past Perfect
- Used to
- Defining relative clauses
- Non-defining relative clauses
- Past Simple and Present Perfect contrast
- Present Perfect Continuous
- Speculating and predicting
- Future perfect
- Future Continuous
- Reported speech (statements)
- Reported speech (questions)
- Comparison
- Talking about imaginary situations – Second Conditional
- Third conditional
- The passive
- Indefinite pronouns – some-, any-, no-, every-
- Have something done
- Participle clauses
- Determiners: all, each, very, every, few, little, etc.

Переваги підручника:

- відповідність навчальній програмі 10-го класу;
- дотримання вимог до художнього оформлення та ілюстративного матеріалу;
- відповідність структури підручника віковим психологічним особливостям учнів;

- відповідність принципам компетентнісного навчання;
- достовірність інформації;
- відсутність орфографічних та стилістичних помилок.

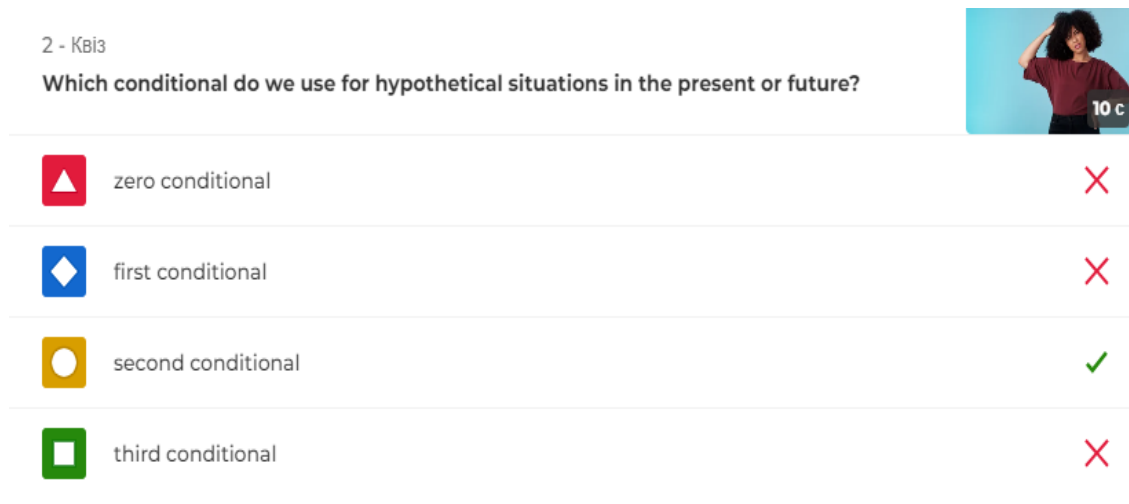
Аналізуючи роботу з даним підручником на уроці, ми з'ясували, що окрім суттєвих переваг, є і недоліки. При вивченні англійської мови та роботі лише з підручником «Solution Intermediate», рівень знань та мотивації учнів не є достатнім для десятикласників. На нашу думку, поєднання традиційного підручника з онлайн-ресурсом «Kahoot» сприятиме кращому засвоєнню нового матеріалу на уроках англійської мови.

Ми розробили комплекс завдань, які використовувалися під час уроків англійської мови задля розвитку граматичної компетентності. Новітні технології надали можливість отримати швидкі результати успішності учнів. Завдяки онлайн-ресурсам ми дізнались сильні та слабкі сторони учнів у вивченні англійської мови, і, як результат, спрогнозували подальші дії у викладанні іноземної мови.

На рисунку 2.1 ми представляємо вправу, за допомогою якої, ми змогли перевірити критерій «Граматична правильність мовленнєвого оформлення за показником «Знання правил вживання Conditionals». У вправі на рисунку 2.1 учням потрібно дати відповідь на питання, тобто, знайти саме той тип умовних речень, якому відповідає характеристика.

2 - Квіз

Which conditional do we use for hypothetical situations in the present or future?

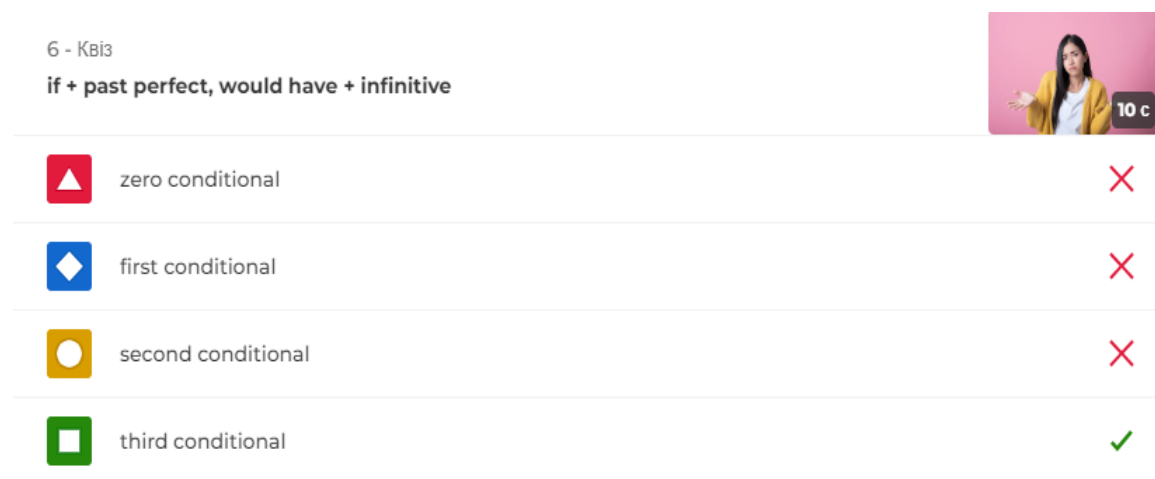
	zero conditional	✗
	first conditional	✗
	second conditional	✓
	third conditional	✗

Рисунок 2.1 – Вправа з врахуванням граматичної структури

На рисунку 2.2 представлена вправа, за допомогою якої, ми змогли перевірити критерій «Граматична правильність мовленнєвого оформлення за показником «Знання правил побудови умовних речень». У вправі, зображеній на рисунку 2.2, учню слід вказати правильний тип умовного речення, враховуючи подану граматичну структуру.

6 - Квіз

if + past perfect, would have + infinitive

	zero conditional	✗
	first conditional	✗
	second conditional	✗
	third conditional	✓

Рисунок 2.2 – Вправа на знання правил вживання умовних речень

Ми пропонуємо ще дві вправи на рисунках 2.3 та 2.4, за допомогою яких можна перевірити всі вище наведені критерії та показники.

5 - Так або ні

If we had some eggs, I could make a cake.

	Так	✓
	Ні	✗

Рисунок 2.3 – True or false

23 - Квіз

My mother would have become a teacher

	if she went to university	✗
	if she had gone to university	✓
	if she has gone to university	✗
	if she go to university	✗

Рисунок 2.4 – Вправа на продовження речення

Задля перевірки наступного критерію «Відповідність вибору граматичної структури мовленнєвій ситуації» за показником «Вибір граматичної структури відповідно до ситуації мовлення», ми пропонуємо вправу, зображену на рисунку 2.5. За допомогою цієї вправи ми зможемо перевірити не лише знання граматичних правил, а й правильність вибору відповіді з врахуванням ситуації, в якій вона використовується.

28 - Квіз

If the world was going to be destroyed in a week,

	I would have a party with my friends!	
	I had a journey to New York!	
	I would have spent the week with my family!	
	I would bought a lot of things!	

Рисунок 2.5 – Вправа на відповідність структури до ситуації мовлення

Задля перевірки останнього критерію «Самостійне використання граматичної структури у писемному мовленні» за показником «Використання Conditionals в писемному мовленні», ми пропонуємо вправи, зображені на рисунках 2.6. та 2.7. За допомогою цих вправ нам вдалось побачити як учні самостійно використовують правила з побудови та вживання умовних речень на письмі.

1 - Письмова відповідь

We are twins! If he wears it, I ___ it too!

Рисунок 2.6 – Вправа на розвиток навичок письма

1 - Письмова відповідь

He ___(help) if he is here.

	would help	
---	------------	---

Рисунок 2.7 – Вправа на розвиток навичок письма

При використанні онлайн-ресурсу на уроках англійської мови, ми виділили для себе певні переваги цього методу.

Переваги сервісу Kahoot:

- Яскравий та сучасний дизайн платформи, здатний зацікавити та вмотивувати учнів.
- Інтерактивний захоплюючий режим, завдяки якому прослідковуються лідерські якості учнів.
- Створення тестів та опитувань за короткий термін, що значно заощаджує час вчителя.
- Велика колекція готових ігор з різних тем, що дозволяє практикувати не лише граматику, а й інші навички.
- Можливість застосування на будь-якому етапі уроку.
- Рейтинг гравців, що автоматично формується та дозволяє вчителю відстежувати та аналізувати динаміку розвитку кожного учня.

2.3 Експериментальна перевірка ефективності розробленого авторського комплексу завдань з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для розвитку англійської граматичної компетентності учнів 10-х класів

Для експериментальної перевірки ефективності розроблених конспектів уроків з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для розвитку англійської граматичної компетентності, був організований та проведений педагогічний експеримент на уроках англійської мови.

Експериментальне дослідження дипломної роботи, проводилось на базі Хмельницького професійного ліцею електроніки. До проведення експерименту та впровадження авторських конспектів уроків, були залучені учні 10-го класу. До контрольної групи було залучено 25 учнів, до експериментальної групи також 25 учнів, адже експеримент проводився на двох класах. Метою експериментального

дослідження є наукове підтвердження ефективності розроблених конспектів уроків для розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів.

Експериментальна робота нашого дослідження відбувалась за такими етапами:

1. Організаційний етап експериментального дослідження;
2. Констатувальний етап експериментального дослідження;
3. Формувальний етап експериментального дослідження;
4. Узагальнювальний етап експериментального дослідження.

Організаційний етап включав в себе збір необхідної інформації: навчально-методичне забезпечення, календарно-тематичний план уроків, підборка матеріалів для проведення експерименту.

Констатувальний етап проводився з метою діагностики контрольних завдань на зріз знань учнів по граматичній темі «Conditionals».

Формувальний етап полягав в розробці планів-конспектів уроків з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу.

На узагальнювальному етапі відбувся аналіз ефективності створених планів-конспектів уроків для розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу. Крім того, було здійснено обробку та систематизацію отриманих в ході дослідження результатів.

Для перевірки гіпотези в ході проведення експерименту необхідно було вирішити такі завдання:

- 1) Провести передекспериментальний зріз, щоб визначити вихідний рівень володіння англомовною граматичною компетентністю учнями 10-х класів. За допомогою цього, в кінці експерименту можна порівняти ці дані з отриманими результатами;

2) Здійснити експериментальне навчання на основі розроблених нами конспектів з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot»;

3) Провести повторний зріз знань учнів для визначення досягнутого рівня розвитку англомовної граматичної компетентності з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» в десятикласників;

4) Проаналізувати та інтерпретувати результати до проведеного експерименту та після нього;

5) Сформулювати висновки щодо ефективності розроблених конспектів уроків з використанням інтернет-ресурсу.

Для визначення рівня розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу, ми розробили контрольні завдання (Додаток А) та критерії оцінювання англомовної граматичної компетентності. Кожен критерій складається показників, які відповідають розробленим контрольним завданням з граматичної теми «Conditionals». Розроблені нами критерії та показники розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу згадані в попередньому розділі.

Наступний етап експериментального дослідження полягав у впровадженні розроблених конспектів уроків з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» у навчальний процес з розвитку граматичних компетентностей англійської мови учнями 10-го класу (Додаток Б).

Наступним кроком був повторний зріз знань учнів 10-го класу, контрольної та експериментальної групи, для подальшого визначення ефективності впроваджених конспектів уроків з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для розвитку англомовної граматичної компетентності. Для цього ми розробили ще одні контрольні завдання. Контрольні завдання повторного зрізу знань подані у додатку В.

Контрольні завдання повторного зрізу знань учнів 10-го класу складаються з таких вправ:

1. Put the verbs in brackets into the correct form.
2. Join two sentences into one using if.
3. Translate these sentences into English.
4. Complete the sentences using zero, first and second types of conditionals.

Для оцінювання повторного зрізу знань, ми розробили критерії оцінювання англomовної граматичної компетентності. Розроблені нами критерії розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-го класу подано у таблиці 2.7:

Таблиця 2.7 – Критерії розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-го класу

Критерій	Показник
Граматична правильність мовного оформлення	– знання правил вживання Conditionals; – знання правил побудови умовних речень.
Відповідність вибору граматичної структури мовленнєвій ситуації	-вибір граматичної структури відповідно до ситуації мовлення.
Самостійне використання граматичної структури у мовленні	- використання Conditionals в писемному мовленні.

До кожного критерія, ми розробили рівні розвитку англomовної граматичної компетентності, які подано у таблиці 2.8, 2.9, 2.10:

Таблиця 2.8 - Рівні та показники для оцінювання критерію «Граматична правильність мовного оформлення умовних речень»

Рівень	Показник	Бали
Високий	Учень знає правила вживання умовних речень і побудови стверджувальних / заперечних / питальних умовних речень та може допустити лише 1 помилку.	10-12
Достатній	Учень знає правила вживання умовних речень і побудови стверджувальних / заперечних / питальних умовних речень, але допускає 2-3 помилки при використанні у мовленні.	7-9
Середній	Учень не знає правила вживання умовних речень і допускає помилки (5-6) при побудові стверджувальних / заперечних / питальних умовних речень.	4-6
Низький	Учень не знає правила вживання умовних речень і допускає серйозні помилки при побудові стверджувальних / заперечних / питальних умовних речень.	1-3

Таблиця 2.9 - Рівні та показники для оцінювання критерію: «Відповідність вибору граматичної структури умовних речень мовленнєвій ситуації»

Рівень	Показник	Бали
Високий	Учень вміє ідентифікувати та диференціювати ГС згідно з мовленнєвою ситуацією.	10-12
Достатній	Учень вміє ідентифікувати та диференціювати ГС згідно з мовленнєвою ситуацією, але допускає 2-3 помилки.	7-9
Середній	Учень не вміє ідентифікувати та диференціювати ГС та допускає 5-6 помилок при використанні в мовленнєвій ситуації.	4-6
Низький	Учень не вміє ідентифікувати та диференціювати ГС та допускає серйозні помилки при використанні в мовленнєвій ситуації.	1-3

Таблиця 2.10 - Рівні та показники для оцінювання критерію: «Самостійне використання Conditionals у писемному мовленні»

Рівень	Показник	Бали
Високий	Учень самостійно може оформити Conditionals за нормами мови та реалізувати в писемному мовленні.	10-12
Достатній	Учень допускає 2-3 помилки при оформленні Conditionals за нормами мови в писемному мовленні.	7-9

Продовження таблиці 2.10 - Рівні та показники для оцінювання критерію:
«Самостійне використання Conditionals у писемному мовленні»

Середній	Учень допускає значні помилки (5-6) при оформленні Conditionals за нормами мови в писемному мовленні.	4-6
Низький	Учень допускає серйозні помилки при оформленні Conditionals за нормами мови в писемному мовленні.	1-3

Для переведення балів за контрольні завдання повторного зрізу знань ми розробили шкалу. Відповідно до розроблених контрольних завдань, які складаються з 4 вправ, учень загалом може отримати 24 бали, а кожне завдання оцінюється в 6 балів. Розроблену нами шкалу переведення балів подано у таблиці 2.11:

Таблиця 2.11 – Шкала переведення балів за контрольні завдання

<i>Бали</i>	<i>Оцінка</i>
1-2	1
3-4	2
5-6	3
7-8	4
9-10	5
11-12	6
13-14	7
15-16	8
17-18	9
19-20	10
21-22	11
23-24	12

Констатувальний етап експерименту

1. Ми сформували дві групи: контрольну групу (КГ) та експериментальну (ЕГ) учнів 10-го класу.

2. На початку нашого дослідження ми визначили рівень розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-го класу. Ми використали контрольні завдання, показники, рівні та критерії, які були описані вище.

3. Оцінки контрольної та експериментальної груп ми представляємо у рисунках у вигляді гістограми (рисунки 2.1, 2.2)

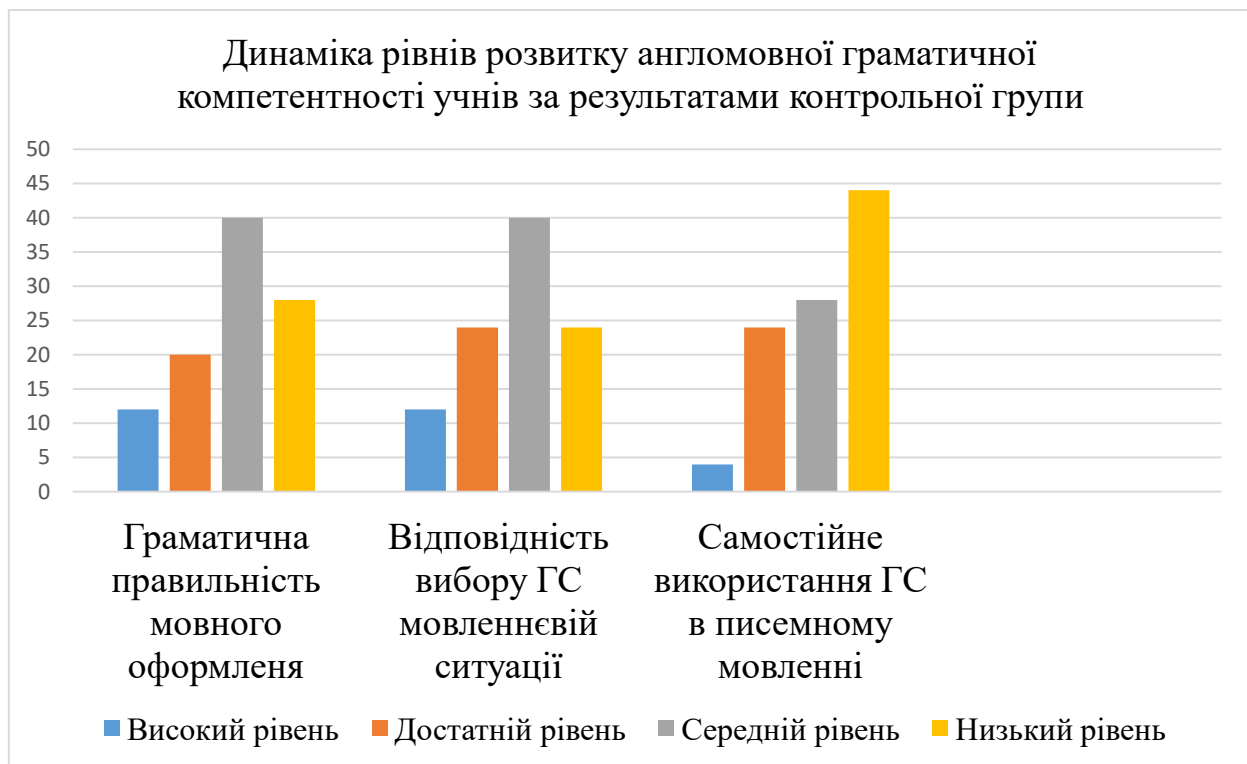

Рисунок 2.1 – Результати контрольної групи

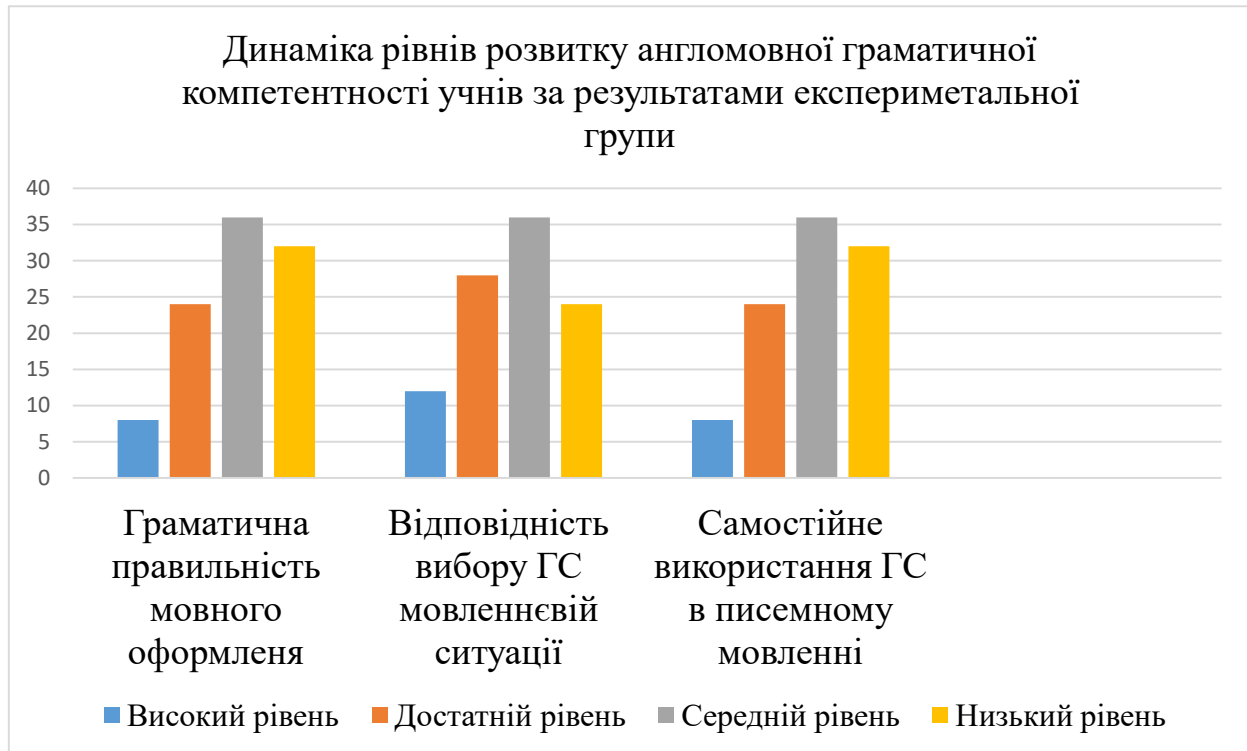

Рисунок 2.2 – Результати експериментальної групи

Формувальний етап експерименту

1. Ми впровадили в експериментальній групі розроблені конспекти уроків з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot». Учні контрольної групи здобували знання за звичною програмою.

2. Ми визначили рівень розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу. Для цього ми використовували контрольні завдання, показники, рівні та критерії, які були сформовані на початку дослідження.

3. Результати нашого експерименту ми зображаємо у вигляді таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 – Динаміка рівнів розвитку англомовної граматичної компетентності учнів за результатами дослідно-експериментальної роботи

Критерії	Групи	Рівні розвитку англомовної граматичної компетентності							
		Високий (10-12 балів)		Достатній (9-7 балів)		Середній (6-4 бали)		Низький (3-1 бали)	
		КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%
Граматична правильність мовного оформлення	КГ (25)	3	12	7	28	9	36	6	24
	ЕГ (25)	4	16	10	40	6	24	5	20
Відповідність вибору ГС мовленнєвій ситуації	КГ (25)	4	16	7	28	9	36	5	20
	ЕГ (25)	6	24	9	36	6	24	4	16
Самостійне використання ГС в писемному мовленні	КГ (25)	2	8	7	28	7	28	9	36
	ЕГ (25)	4	16	8	32	7	28	6	24
Загалом	КГ (25)	3	12	7	28	8	32	7	28
	ЕГ (25)	5	20	9	36	6	24	5	20

4. Результати дослідження контрольної та експериментальної груп зображаємо у рисунках у вигляді гістограми (рисунки 2.3, 2.4).

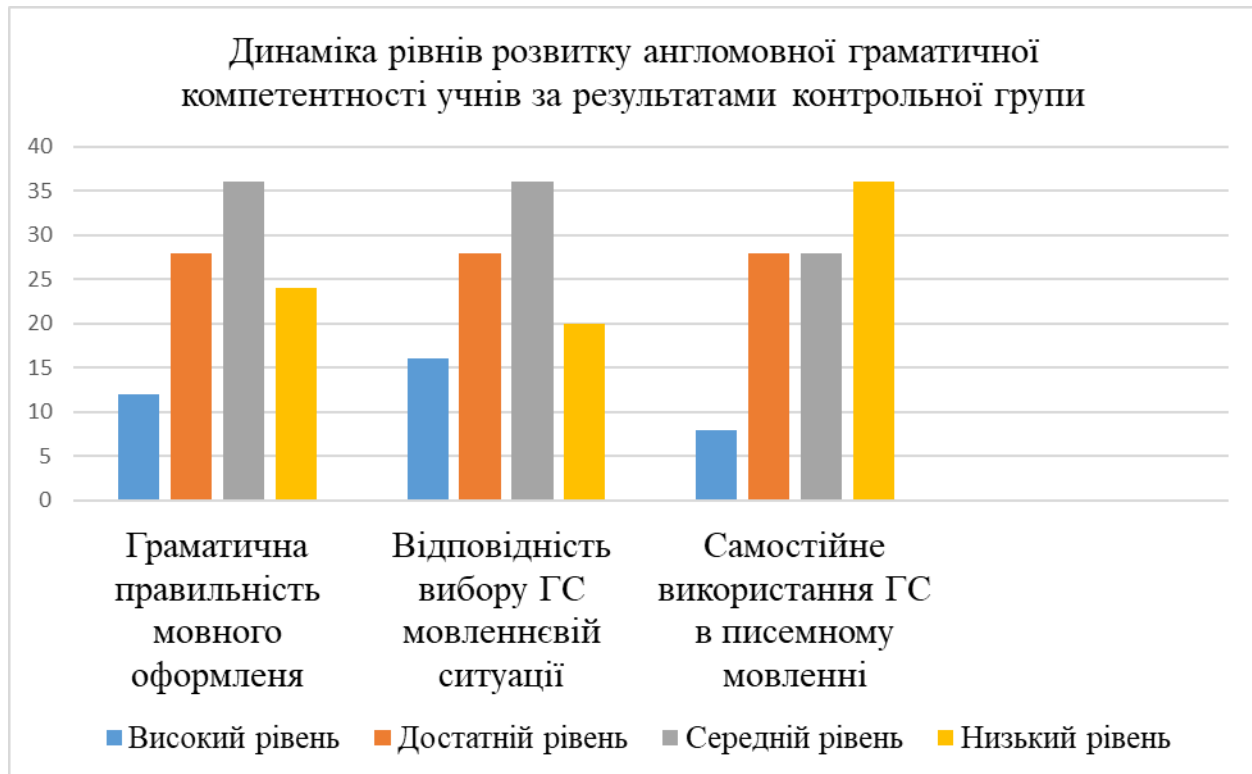

Рисунок 2.3 – Результати контрольної групи

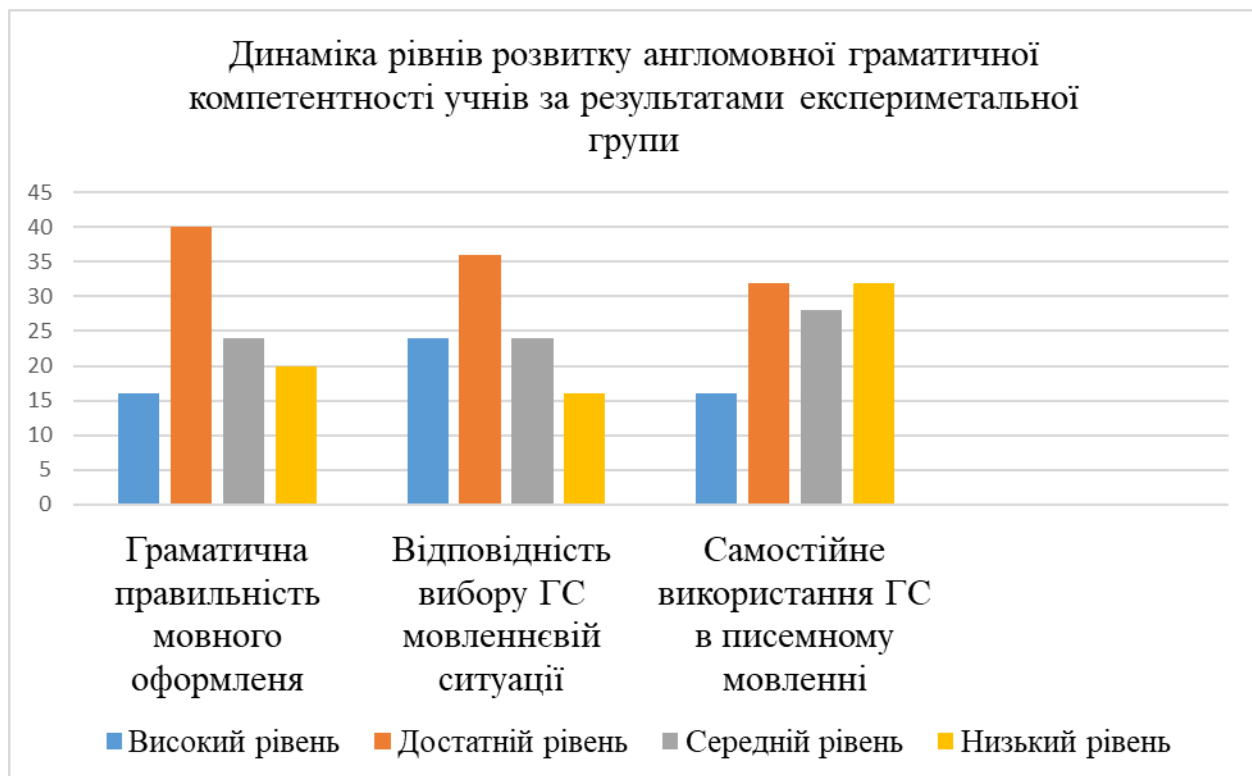

Рисунок 2.4 – Результати експериментальної групи

6. Порівнюючи результати експериментальної групи та контрольної на формувальному етапі, можна зробити висновок, що в експериментальній групі більше учнів мають високий і достатній рівні. Це свідчить про те, що учні експериментальної групи краще засвоїли граматичні правила та зуміли використати їх в мовленні. Тоді як результати контрольної групи гірші, більшість учнів має середній та низький рівні знань. Це свідчить про те, що учні контрольної групи гірше засвоїли граматичні правила та не завжди вірно використовували структури в реченнях.

Отже, ми сформували загальні результати динаміки рівнів розвитку англомовної граматичної компетентності учнів за результатами дослідження у формі таблиці 2.13:

Таблиця 2.13 – Динаміка рівнів розвитку англомовної граматичної компетентності учнів за результатами дослідження

Групи	Етапи експерименту	Рівні розвитку англомовної граматичної компетентності							
		Високий (10-12 балів)		Достатній (9-7 балів)		Середній (6-4 бали)		Низький (3-1 бали)	
		КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%	КУ абс.	%
КГ (25)	Констатувальний	2	8	6	24	9	36	8	32
	Формувальний	3	12	7	28	8	32	7	28
ЕГ (25)	Констатувальний	2	8	7	28	9	36	7	28
	Формувальний	5	20	9	36	6	24	5	20

Динаміка рівнів розвитку англомовної граматичної компетентності учнів за отриманими результатами дослідження показує лише незначні зміни в контрольній групі на формувальному етапі. Але динаміка рівнів розвитку

англомовної граматичної компетентності учнів за отриманими результатами досліджує суттєві зміни в експериментальній групі на формувальному етапі. Ми створили гістограму, за допомогою якої можна побачити різницю між двома групами на різних етапах дослідження (рисунок 2.5).

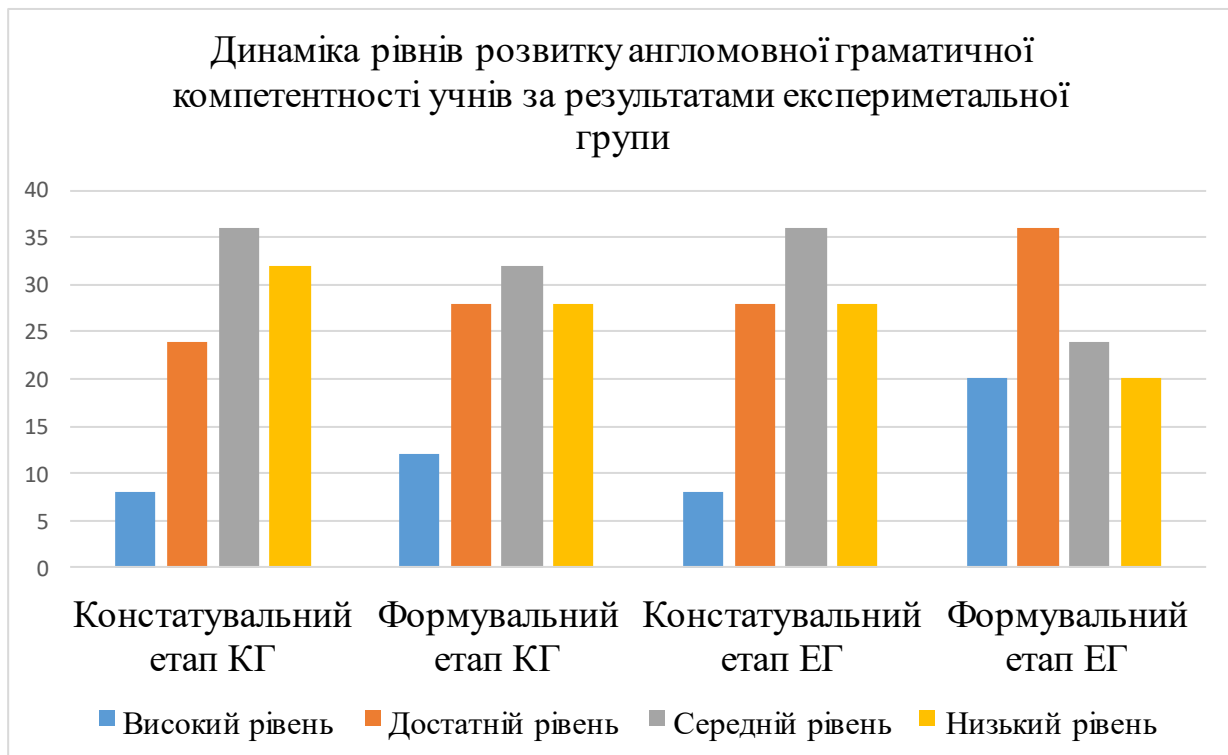

Рисунок 2.5 – Динаміка рівнів розвитку англomовної граматичної компетентності

Порівнюючи рівень знань контрольної групи на констатувальному та формувальному етапах, можна зробити висновок, що відбулись лише незначні зміни у розвитку англomовної граматичної компетентності. У контрольній групі високий рівень отримало 2 учні (8%) на констатувальному етапі та 3 учні (12%) на формувальному етапі. Достатній рівень отримало 6 учнів (24%) на констатувальному етапі та 7 учнів (28%) на формувальному. Середній рівень отримало 9 учнів (36%) констатувального етапу та 8 учнів (32%) формувального

етапу. Також незначні зміни помітні на низькому рівні знань: на констатувальному етапі – 8 учнів (32%), а на формувальному етапі – 7 учнів (28%).

Порівнюючи експериментальну групу, можна побачити, що рівень знань учнів на різних етапах суттєво змінився. До впровадження експерименту, високий рівень знань мали 2 учні (8%), а після 5 учнів (20%). Помітні суттєві зміни достатнього рівня – 7 учнів (28%) констатувального етапу та 9 учнів (36%) формувального етапу. А ось показники середнього рівня та низького значно знизились. На середньому рівні до експерименту було 9 учнів (36%), а після 6 (24%). А ось на низькому рівні на констатувальному етапі було 7 учнів (28%), а на формувальному стало 5 учнів (20%). Отже, все вищесказане свідчить про ефективність проведеного дослідження.

Для достовірності отриманих даних в ході експерименту, ми використали статистичний непараметричний критерій Пірсона χ^2 . За допомогою цього критерію ми можемо оцінити ефективність експерименту у 95% вірогідності.

Розрахункова формула критерію Пірсона χ^2 :

$$\chi_{\text{емп}}^2 = N \times M \times \sum_{i=1}^L \frac{\left(\frac{n_i}{N} - \frac{m_i}{M} \right)^2}{n_i + m_i}$$

N – загальна кількість учнів 10-го класу (ЕГ);

M – загальна кількість учнів 10-го класу (КГ);

n_i – кількість учнів 10-го класу (ЕГ), які мають середні бали за критеріями високого (n_1), достатнього (n_2), середнього (n_3), низького (n_4) рівнів;

m_i – кількість учнів 10-го класу (КГ), які мають середні бали за критеріями високого (m_1), достатнього (m_2), середнього (m_3), низького (m_4) рівнів;

L – шкала оцінювання, $L = 3$.

Для χ^2 -квдрат критерію рівні значущості оцінені за кількістю ступенів вільності ν , що обчислене за формулою:

$$\nu = (k - 1) \cdot (c - 1)$$

k – кількість груп-2

s – кількість характеристик, -3

Критичні величини $\chi_{кр}^2$ для рівнів значимості $P = 0,05$ та $P = 0,01$:

$$\chi_{кр}^2(0,05) = 5,991 \qquad \chi_{кр}^2(0,01) = 9,21$$

За допомогою програми «Excel», ми змогли обрахувати та перевірити результати нашого експериментального дослідження.

Результат – 4,367

Підрахувавши та порівнявши результати педагогічного експерименту, ми можемо зробити висновки.

По-перше, визначивши вихідний рівень знань учнів, ми дізнались рівень володіння учнями 10-го класу англomовною граматичною компетентністю. Результати показали, що учні найбільше допускали помилки при використанні граматичної структури умовних речень в писемному мовленні, з цього можна зробити висновки, що учні не повністю володіють правилами з даної теми та не вміють використовувати граматичну структуру самостійно в реченні.

По-друге, в рамках експерименту, на уроках, на уроках, проведених в експериментальній групі, ми впроваджували авторський комплекс завдань з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для розвитку англomовної граматичної компетентності учнів 10-го класу.

По-третє, здійснивши повторний зріз знань учнів обох груп (контрольної та експериментальної), ми побачили ефективність введеного авторського комплексу завдань з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» для розвитку англomовної граматичної компетентності. Учні контрольної групи все ж покращили рівень знань, хоча результати були незначними. У багатьох учнів залишились ті ж самі показники середнього та низького рівнів. Лише незначна кількість десятикласників досягнула високого та достатнього рівнів. А ось результати

експериментальної групи були значно кращими. Більше учнів здобули високий та достатній рівні, а показники середнього та низького рівнів значно зменшились.

Зважаючи на до та після експериментальні підрахунки, на рівень успішності учнів, слід вважати, що педагогічний експеримент був вдалим, а розроблений авторський комплекс завдань з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» був ефективним для розвитку англомовної граматичної компетентності.

ВИСНОВКИ

Проведене експериментальне дослідження забезпечило досягнення поставленої мети, а вирішення окреслених завдань дало змогу зробити такі висновки.

1. Проаналізовано проблему розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів та обґрунтовано сутність основних понять у методичній та науковій літературі. З'ясовано, що граматики англійської мови є найважливішим аспектом її вивчення, у процесі якої формується граматична компетентність, яка є кінцевою метою навчання граматики. Граматична компетентність передбачає засвоєння учнями активного та пасивного граматичних мінімумів, формування граматичних навичок та доведення їх до автоматизму, а також знання морфології та синтаксису мови, що вивчається. В основі англомовної граматичної компетентності лежать граматичні знання, навички та уміння, а також способи роботи з ними, якими повинні володіти учні, як суб'єкти англомовного спілкування. Вміння грамотно поєднувати слова, змінювати словосполучення, відповідно до ситуації мовлення, є одним з найважливіших умов використання мови як засобу спілкування. Опанування граматики іноземної мови важливе не тільки для формування продуктивних умінь в усному та писемному мовленні, а й для розуміння інших людей під час читання та слухання.

2. Схарактеризовано особливості розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів. З'ясовано, що найрозповсюдженішою проблемою для учнів 10-го класу при вивченні англійської граматики є граматичні правила. Вважається, що граматики це лише правила та певні структури, проте не варто забувати що навчання граматики – найкраща можливість покращити навички комунікації. Розуміючи суть методів оволодіння іноземною мовою, варіюючи їх відповідно до особливостей учнів, вчителю легше розпізнавати

труднощі під час навчання і досягати високих результатів. Встановлено, що педагог під час проведення уроків у старшій школі має велику увагу приділяти питанню активізації пізнавальної діяльності. І тому необхідно вибирати відповідні методи навчання. Найбільш ефективними методами роботи у старшій школі є активні та інтерактивні методи навчання.

3. Розроблено авторський комплекс завдань для розвитку англомовної граматичної компетентності з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot» як допоміжного засобу для учнів 10-х класів. Встановлено, що за допомогою онлайн-ресурсів можна творчо та креативно підійти до викладання нового матеріалу з граматики англійської мови, адже там зосереджено безліч нових можливостей, які б покращили рівень володіння іноземною мовою.

При розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів, новітні технології передбачають можливість отримання вчителем результатів успішності учнів. Завдяки онлайн-ресурсам можна дізнатись сильні та слабкі сторони учнів у вивченні англійської мови, і, як результат, спрогнозувати подальші дії у викладанні іноземної мови. Тому, впровадження у навчальний процес новітніх технологій сприятиме розвитку комунікативних навичок учнів.

Досліджено, що використання програми Kahoot на уроках англійської мови значно спонукає розвиток внутрішньої мотивації учнів, підвищує зацікавленість у навчанні та забезпечує умови для досягнення певних успіхів.

4. Експериментально перевірено ефективність розробленого авторського комплексу завдань з використанням онлайн-ресурсу Kahoot для розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-х класів.

Перед початком дослідження нами було сформовано дві групи: контрольну групу (КГ) та експериментальну (ЕГ) учнів 10-го класу. Було визначено рівень розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу, за допомогою створених нами контрольних завдань, показників, рівнів та критеріїв.

Наступним кроком було впровадження в експериментальній групі розроблених конспектів уроків з використанням онлайн-ресурсу «Kahoot». Учні контрольної групи здобували знання за звичною програмою. Після проведення експериментальних уроків було знову визначено рівень розвитку англомовної граматичної компетентності учнів 10-го класу.

Порівнюючи результати експериментальної групи та контрольної, можна зробити висновок, що в експериментальній групі більше учнів мають високий і достатній рівні. Це свідчить про те, що учні експериментальної групи краще засвоїли граматичні правила та зуміли використати їх в мовленні. Тоді як результати контрольної групи гірші, більшість учнів має середній та низький рівні знань. Це свідчить про те, що учні контрольної групи гірше засвоїли граматичні правила та не завжди вірно використовували структури в реченнях.

Порівнюючи рівень знань контрольної групи на констатувальному та формувальному етапах, можна зробити висновок, що відбулись лише незначні зміни у розвитку англомовної граматичної компетентності. У контрольній групі високий рівень отримало 2 учні (8%) на констатувальному етапі та 3 учні (12%) на формувальному етапі. Достатній рівень отримало 6 учнів (24%) на констатувальному етапі та 7 учнів (28%) на формувальному. Середній рівень отримало 9 учнів (36%) констатувального етапу та 8 учнів (32%) формувального етапу. Також незначні зміни помітні на низькому рівні знань: на констатувальному етапі – 8 учнів (32%), а на формувальному етапі – 7 учнів (28%).

Порівнюючи експериментальну групу, можна побачити, що рівень знань учнів на різних етапах суттєво змінився. До впровадження експерименту, високий рівень знань мали 2 учні (8%), а після 5 учнів (20%). Помітні суттєві зміни достатнього рівня – 7 учнів (28%) констатувального етапу та 9 учнів (36%) формувального етапу. А ось показники середнього рівня та низького значно знизились. На середньому рівні до експерименту було 9 учнів (36%), а після 6

(24%). А ось на низькому рівні на констатувальному етапі було 7 учнів (28%), а на формувальному стало 5 учнів (20%). Отже, все вищесказане свідчить про ефективність проведеного дослідю.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України / А. М. Алексюк. – Київ : Либідь, 1998. – 557 с.
2. Апалат Г. Ефективність використання відеоматеріалів на уроці англійської мови в старшій школі / Г. Апалат, О. Максимова // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологія. – 2019. – Вип. 6. – С. 154-157.
3. Бех І. Д. Компетентнісний підхід як освітня стратегія [Електронний ресурс] : Інститут проблем виховання НАПН України. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/32308232.pdf>.
4. Вишневський Ю. І. Діяльність учнів на уроці іноземної мови : посібник для вчителів / Ю. І. Вишневський. – Київ : Рад. школа, 1989. – 170 с.
5. Вітлін Ж.А. Сучасні проблеми навчання граматиці іноземних мов / Ж. А. Вітлін // Іноземні мови в школі. – 2000. – № 5. – С. 12-14.
6. Гальченко С. І. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Черкаси : АММО, 2015. 93 с.
7. Гладун Ю. Підвищення ефективності навчального процесу / Ю. Гладун, К. Скрібцова // Відкритий урок. – 2013. – №11. – С. 31-32.
8. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко; [гол. ред. С. Головка]. – Київ: Либідь, 1997. – 373с.
9. Гречуха Л. О. Інтернет ресурси як ефективне лінгводидактичне джерело: оглядовий аналіз / Л. О. Гречуха; - Київ, 2020. - 408-412 с.
10. Державний стандарт загальної середньої освіти від 23 листопада 2011 року № 1392 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text>.
11. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

12. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 253 с.
13. Загородня О. Онлайн-платформа для вивчення англійської мови як засіб дистанційного навчання / О. Загородня. – 2021. – 284-286 с.
14. Карпа І. Використання online-ресурсів при вивченні англійської мови студентами ВНЗ / І. Карпа // Молодь і ринок. - 2013. - 62-65 с.
15. Касаткіна О. В. (2011) До питання розвитку граматичної компетентності студентів на заняттях іноземної мови. ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка (59). С. 52-55.
16. Комар О. Інтерактивні технології співпраці // Почат. школа. – 2004.№ 9. – С. 5-7.
17. Концепція нової української школи. Доступ до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola> 13
18. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Київ : Алерта, 2014. 622 с.
19. Костенко І. Г. Використання Інтернет-ресурсів на уроках англійської мови / І. Г. Костенко // Таврійський вісник освіти. - 2013. - 170-176 с.
20. Липова Л. Інтеграція індивідуальної роботи з іншими формами навчальної діяльності / Людмила Липова, Сергій Ренський // Рідна школа. – 2002. – № 1. – С. 6.
21. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
22. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / С. Ю. Ніколаєва. – Київ: Ленвіт, 2002. – 328 с

23. Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : навч. посіб. / С. Ю. Ніколаєва. - К. : Ленвіт, 2008. - 285 с.
24. Основи формування іншомовної комунікативної компетенції у середній загальноосвітній школі / кол. авт. під керівн. проф. П. О. Беха. – К. : ТОВ «Вольф», 2009. – 292 с.
25. Побірченко Н. С. Компетентнісний підхід у вищій школі: теоретичний аспект / Н. С. Побірченко // Освіта та педагогічна наука. – 2012. –24–31 с.
26. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006. – 192 с.
27. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
28. Психологія особистісного зростання підлітків: реалії та перспективи. / І. Булах: монографія. – Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – 340 с.
29. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Редько // Рідна школа. – 2011. – № 8-9. – С. 28-36.
30. Саволайнен Я. Вивчення іноземної мови дистанційно: переваги та недоліки / Я. Саволайнен // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – 2018. – Вип. 47. – 151-154 с.
31. Сеньків О. Використання онлайн-ресурсів при навчанні англомовної лексики учнів молодшого шкільного віку / О. Сеньків, Б. Витрикуш // Молодь і ринок.- 2014. - 118-122с.
32. Склярєнко Н. К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів/ Н. К. Склярєнко //Іноземні мови. – 2011. – № 1. – С.15–25.
33. Словник іншомовних слів / [уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута]. – К.: Наукова думка, 2000. – 680 с.

34. Снітовська О. Викладання медичної термінології під час вивчення англійської мови в умовах дистанційного навчання за допомогою платформи для проведення онлайн-занять Zoom / О. Снітовська, Г. Царик // Інноваційна педагогіка. – 2021. – Вип. 31(1). – С. 161-164.

35. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня від 20.04.2018 № 408 Режим доступу:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/typovi-programu-211/Typova.osv.prohr.ZZSO-III.stupenya.pdf>

36. Тригуб І. П. Формування граматичної компетенції у студентів немовних спеціальностей ВНЗ у процесі вивчення англійської мови / І. П. Тригуб // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : збірник наукових праць. – 2014. - Вип. №10, Т. 2. – С. 74-77.

37. Фурман А. В. Теорія навчальних проблемних ситуацій: психолого дидактичний аспект : монографія / А. В. Фурман. – Тернопіль : Астон, 2007. – С.21

38. Ходаковська О. Англійська мова. 10 клас. До підручника О. Карпюк. / О. Ходаковська. – Київ : Ранок, 2020. – 80 с.

39. Шевченко Є. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови / Є. Шевченко // Англійська мова та література. – 2005. – № 24. – С. 4–6.

40. Шевчук Г. Дистанційне навчання у вищій школі: переваги, недоліки, перспективи / Г. Шевчук // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. – 2021. – Вип. 79(2). – С. 205-209.

41. Шемуда М. Г. Формування іншомовної граматичної компетенції: фактори впливу / М. Г. Шемуда // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Філологічна. - 2012. - Вип. 27. - С. 357-358. - Режим

доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_27_108 (дата звернення: 30.09.2022).

42. Alikhonova D. Features of the Formation of Grammatical Competence // International Journal of Progressive Sciences and Technologies. – 2020. Vol. 20, Is. 2. – P. 121–125.

43. Amara N. Correcting Students' Errors: Theory and Practice // Current Educational Research. – 2018. Vol. 1, Is. 5. – P. 45–57.

44. Bond. C. Students reactions to online tools for learning to use the internet as a study tool: Outside the comfort zone? In R. Atkinsons. C. McBeath. D. Jonas – Dwyer & R. Phillips (Eds). Beyond the comfort zone: Proceedings of the 21st Ascilite conference 2004. – P. 134 – 140.

45. Buchs, C., and Butera, F. Cooperative learning and social skills development in Collaborative Learning: Developments in Research and Practice, ed. R. Gillies (New York, NY: Nova Science), 2015. – P. 201-217.

46. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. Applied Linguistics, P 1-47.

47. Cohen, E., C. Brody, and M. Sapon-Shevin. Teaching Cooperative Learning: The Challenge for Teacher Education. Albany: State University of New York Press. 2004.

48. Dirven R. Pedagogical Grammar // Language Teaching, 1990, Vol. 23, N 1. – P. 1 - 18.

49. Effective teaching and learning: teachers' and students' perspectives / P. Cooper, D. McIntyre //Buckingham: Open University Press. – 1996. – № 55. – P.123-125

50. Falla T. Solutions Intermediate Student's Book / T. Falla. – Oxford University Press, 2013. – 71 p.

51. Falla T. Solutions Intermediate Workbook / T. Falla. – Oxford University Press, 2013. – 78 p.
52. Geith. C. & Vignare. K. Access to Education with Online Learning and Open Educational Resources: Can they close the Gap?. Journal of Asynchronous Learning Networks. – 2008. Vol 12, Is. 1. – P. 105–126.
53. Glick, D and Fang, L. (2010). Guidelines for Implementing Large-scale E-learning Solutions. In C. Ward (ed.) The Impact of Technology on Language Learning and Teaching: What, How, and Why. Singapore: Regional Language Centre, P. 246-259.
54. Hadfield J. Introduction to Teaching English / J. Hadfield. – Oxford : University Press, 2008. – 176 p.
55. Harmer J. The Practice of English Language Teaching / J. Harmer. – England : Pearson Education Limited, 2007. – 448 p.
56. How to Teach Grammar Online. URL: <https://ellii.com/blog/teaching-grammar-online-with-esl-library> (дата звернення: 03.10.2023)
57. Hughes H. International Students using Online resources to Learn: Complex Experience and Learning Needs. Journal of Futher and Higher Education. – 2013. – Vol. 37, Is. 1. – P. 126 – 146.
58. Hymes D. On Communicative Competence / D. Hymes // C.J. Brumfit and K. Johnson (eds.) The Communicative Approach to Language Teaching. – London, 2008. – P. 5-27.
59. Interactive education: teaching and learning in the information age. / R. Sutherland, S. Robertson, P. John // Journal of Computer Assisted Learning. – 2004, № 20. – P. 410-412.
60. Jacqueline M. Websites as support tools for learning the English language // Journal of science and research: revista ciencia e investigacion. – 2019. Vol. 4, Is. 2. – P. 13–20.

61. Kahoot [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://create.kahoot.it/details/b22feaae-f50a-42e9-993a-82f485bb6eab> (дата звернення: 21.10.2023).

62. Kahoot [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://create.kahoot.it/details/86184498-a658-4e2f-b211-fd4e12690bf4> (дата звернення: 21.10.2023).

63. Mariusz K. The use of internet resources and browser-based virtual worlds in teaching grammar // Teaching English with Technology. – 2014. Vol. 14, Is. 2. – P. 52–67.

64. McClelland D. “Testing for competence rather than for intelligence”, American Psychologist. – 1973. – Vol. 28, No. 1. – P. 1-14.

65. Parrott M. Grammar for English Language Teachers / M. Parrott // Cambridge University Press. – 2000. – 470 p.

66. Percival E. Handbook of Educational Technology / E. Percival, H. Ellington. – London : University Press, 2004. – 48 p.

67. Rana A. Effective Error Correction in Grammar Classes: A Students' Perspective. American International Journal of Contemporary Research. – 2015. – Vol. 5, No. 6. – P. 127–138.

68. Selivan L. Lexical Grammar: Activities for Teaching Chunks and Exploring Patterns / L. Selivan // Cambridge University Press, 2018. – 244 p. 68. Scrivener J. Teaching English Grammar / J. Scrivener // Macmillan ELT. – 2010. – 287 p.

69. Thornbury S. How to Teach Grammar / S. Thornbury // Pearson Education. – 2013. – Режим доступа до ресурсу: <https://jonturnerhct.files.wordpress.com/2014/09/how-to-teach-grammar-scott-thornbury.pdf> (дата звернення: 19.10.2023)

70. White R. Motivation reconsidered: The concept of competence. Psychological Review. – 1959. – Vol. 66, Is. 5. – P. 297–333.

ДОДАТОК А

Контрольні завдання для визначення вихідного рівня знань з граматики
англійської мови по темі «Conditionals»

1. Put the verb in the correct form of zero type of conditional sentences.

- If you _____ (to take) your mobile phone into class, it _____ (must) be turned off.
- If you _____ (to push) this button, the volume _____ (to increase).
- If you _____ (to close) the door, it _____ (to lock).
- If I _____ (to cook) salads, I _____ (to use) only olive oil.
- If you _____ (to freeze) water, it _____ (become) solid.
- Unless prices _____ (to rise), it _____ (not to be a good investment).

2. Complete the Conditional Sentences (Type I) by putting the verbs into the correct form.

- If you (send) _____ this letter now, she (receive) _____ it tomorrow.
- If I (do) _____ this test, I (improve) _____ my English.
- If I (find) _____ your ring, I (give) _____ it back to you.
- Simon (go) _____ to London next week if he (get) _____ a cheap flight.
- If her boyfriend (phone / not) _____ today, she (leave) _____ him.
- If they (study / not) _____ harder, they (pass / not) _____ the exam.

3. Translate sentences into English.

- Якщо ти будеш слухняним, я куплю тобі цей телефон
- Якщо йде дощ, земля стає мокрою.
- Якщо ти мені не допоможеш, я не здам свій звіт
- Якщо старанно працювати – можна багато чого досягти.
- Вони спізняться на концерт, якщо таксі не прибуде вчасно
- Якщо порушувати правила, можна отримати штраф

4. Correct the mistakes.

- If Jane got the new job, she'll need to move to Poland.
- I'll pass that exam if I studied a lot tonight.
- If I have enough money, I would go to Australia next summer.
- If you want to travel to Canada this summer, you remember to apply for a visa first.
- You should need to contact me, send me an email or call me on my mobile.
- We'll have a picnic on the beach when the weather will be warmer.

ДОДАТОК Б

Приклад плану-конспекту уроку в експериментальній групі 14 (20.10.23)

Тема: Conditionals

Мета:

практична: вдосконалити та закріпити навички вживання граматичних одиниць; навчити учнів розуміти нові структури у контексті, практикувати навички читання та перекладання тексту з англійської на українську мову.

освітня: поглибити лексичний та граматичний запас учнів;

розвивальна: розвивати мовленнєву реакцію; розвивати навички читання, письма, перекладання;

виховна: виховати в учнів здатність працювати в колективі.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання заняття: навчальний підручник “Solution”, робочий зошит, дошка, ноутбук, електронний ресурс «Kahoot»

<https://create.kahoot.it/details/86184498-a658-4e2f-b211-fd4e12690bf4>

Хід уроку

I. Вступна частина уроку

Етап 1. Організаційний момент.

Мета: організувати учнів та налаштувати їх на продуктивну працю.

Приєм: привітання, повідомлення мети та теми уроку.

Етап 2. Мовленнєва зарядка.

Мета: ввести учнів у іншомовну атмосферу.

Приєм: відповідь на запитання вчителя на тему уроку.

II. Основна частина заняття

Етап 1. Перевірка домашнього завдання.

Мета: практикувати граматичні навички.

Приєм: виконання вправ (впр. 4, ст. 76).

Етап 2. Розвиток навичок аудіювання.

Мета: розвинути навички сприймати на слух текст з новою граматичною структурою.

Приєм: слухання тексту з структурою умовних речень.

Етап 3. Розвиток навичок читання.

Мета: навчити правильно читати та перекладати текст, підставити пропуски по контексту.

Приєм: читання тексту, вставлення пропусків в умовні речення (SB в.5, ст.76) .

Етап 4. Розвиток монологічного мовлення.

Мета: розвинути в учнів здатність використовувати нову граматичну конструкцію в монологічному мовленні.

Приєм: відповіді на питання з використанням другого типу умовних речень (SB в. 6, ст.76)

Етап 5. Інтерактивна гра «Kahoot».

Мета: розвинути в учнів здатність розрізняти нульовий, перший та другий тип умовних речень.

Приєм: гра.

III. Заключна частина уроку

Етап 1. Домашнє завдання.

Мета: закріпити вміння та навички учнів щодо вживання нових граматичних одиниць.

Приєм: виконання вправи письмово (WB в. 1-3 ст. 75).

Етап 2. Підсумки уроку.

Мета: оцінити роботу учнів на уроці, виставити оцінки, стимулювати до самостійної роботи.

Приєм: усне заохочення, оцінювання.

ДОДАТОК В

Контрольні завдання для визначення рівня знань з граматики англійської мови по темі «Conditionals» після втілення експерименту

Exercise 1. *Put the verbs in brackets into the correct form:*

1. You can use my phone if yours _____ (*not work*).
2. If you _____ (*not know*) the meaning of a word, you may use a dictionary.
3. If you _____ (*stay*) here a little longer, you will see him.
4. If you _____ (*not believe*) what I say, ask your mother.
5. If he _____ (*be*) here, he would answer you.
6. If we had no luggage, we _____ (*walk*) home.

Exercise 2. *Join two sentences into one using if.*

1. It will rain today. We shall not go for a walk.
2. Don't move. You'll fall down.
3. I'll be careful. I will not break the cups.
4. You have free time now. Come for a walk with me.
5. I'll go sightseeing in summer. I'll see a lot of interesting things.
6. He'll go shopping. He'll buy some exercise-books for me.

Exercise 3. *Translate into English*

1. Якби я мала водійські права, я б купила машину.
2. Якщо він не прийде завтра, надішліть йому телеграму.
3. Якщо їсти шкідливу їжу, болітиме живіт.
4. Якби я була тобою, я б не пила стільки кави.
5. Якби я виграв лотерею, я б купив новий будинок.
6. Якщо погода буде гарною завтра, ми підемо в ліс.

Exercise 4. *Complete the sentences.*

1. If Jackie studies hard, _____.
2. If you don't hurry, _____.

3. If I win 5,000 \$, _____.
4. If they go to Paris, _____.
5. If he eats all the chocolates, _____.
6. If it stops raining, _____.